

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28— Cor.
Pe jumătate an 14—
Pe 3 luni . . . 7—
Pe o lună . . . 240

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40— franci

Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Zrinyi Nrul 1/2.

INSERTIUNILE
se primesc la administra-
ție.

Mulțămite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fi.

Manuscrisurile nu se în-
napoiază.

Insemnătatea elementului român în politica statelor europene (Articol venit din afară)

V.

Dacă cu creionul în mână cumpănim batalioanele și celelalte mijloace de război, putem ajunge la următoarea concluzie: puterea alianței quadruple pe mare e incontestabil superioară și triumful ei e ca și sigur; pe uscat, deși cantitatea forțelor e asemenea ceva mai mare, diferența nu e atât de evidentă, încât să poată conta la învingere sigură.

În configurația amintită, e natural că fiecare parte caută a mai câștiga forțe în serviciul politicii sale; astfel, — cum am zis —, Germania și Austro-Ungaria au interes de prima ordine de a câștiga sucursul României și al Turciei, eventual al Greciei, pentru a paraliza Bulgaria, Sârbiei, Montenegrului și pentru a întrebunța parte din trupele României contra Rusiei.

Dacă sprijinul României în anul 1908 a valorat atât de mult, se poate cu tot dreptul presupune că acela va fi între împrejurările indicate și mai mult apreciat.

De aci vedem, că împrejurările ridică mult valoarea faptică a unui stat și ar fi numai natural, dacă acela dorește ca sforțările sale să fie corespunzător și demn prețuite.

Dacă situația sus schițată a României

este reală, atunci să ne fie permis a întreba: oare nu se cred bărbații politici ai regatului român îndreptățiți, ba chiar datori a-și ridica vocea în interesul fraților lor asupriți din monarhia austro-ungară?

Suntem conștii că atingem o rană, tratând chestia aceasta; dar ne simțim datori, în interesul buneii înțelegeri între aceste state aliate, a vorbi franc.

Avem părerea că bărbații de stat competenți ai României fără a fi acuzați de amestec neîndreptățit în afacerile interne ale unui stat vecin, ar putea spune conducătorilor politicii germane și austro-ungare cam următoarele:

„Dacă doriți ca între toate împrejurările să puteți conta la ostașii României, sistați sistemul de guvernare de până acum; dați elementului român din monarhia austro-ungară, — care secole de-a rândul, pe toate câmpiile de război a sângerat pentru interesele imperiului, și care totdeauna a fost credincios dinastiei și țării sale, — toate credibilitățile de a se desvolta, ca români, pe toate terenele; faceți să fie îndestulit în patria sa, și atunci vă asigurăm că armata română cu entuziasm va lupta alături de armata voastră glorioasă. Nu ne îngreunați situația prin denegarea acestei cerințe juste, căci în cazul acela noi, oricât am regreta, vom fi siliți a vă spune că nu putem ga-

ranta că oștirile României între toate împrejurările și cu aceeași însuflețire ar lupta pentru d-voastră“.

Mulți cred că o asemenea vorbă ar fi brusc respinsă și că diplomatul acela s'ar face imposibil. Noi, dincontră, suntem de părerea că cuvintele acestea vor impresiona, căci în probleme similare nu simpatia și antipatia, ci marile „interese de stat“ decid, iar politicianul acela poate fi sigur că, orice rezultat ar obține, poporul român întreg și istoria îi va aprecia cu demnitate fapta sa patriotică.

Factorul care nu se știe impune, ori de care suntem între toate împrejurările sigur, adeseori nu se mai consideră după merit, deși dincontră, valoarea sa ar trebui să fie cu atât mai mare.

Să vedem în ce direcțiuni s'ar putea mișca politica externă a României?

Politica externă a României s'ar putea mișca în trei direcțiuni principale: 1) România se aliază cu statele germane. 2) România se aliază cu Rusia. 3) România stă cu „arma la picior“.

Guvernele care de decenii conduc destinele țării au aflat că interesele statului român sunt mai bine scutite dacă se aliază cu statele germane; fiind motivele destul de cunoscute, nu mai insistăm asupra acestui caz.

Vor fi însă politicieni cari din contră ar vedea interesele României mai bine scutite dacă s'ar alia cu Rusia, cu al cărei ajutor ar ameliora soarta românilor din Basarabia, Bulgaria, Serbia și, din monarhia austro-ungară. Acești bărbați politici au aderenți în popor, care pe baza biseri-

Cultul energiei

(Conferența dlui Nic. Bălăneșen)

Trăim într'un secol de lumină, de muncă și de energie. Secol de lumină, socolul radiului și al razelor Röntgen, ca un simbol, că lumina care străbate prin corpuri masive și opace va trebui să pătrundă în sfârșit și în masele întunecate ale popoarelor.

Secol de muncă intensă, în care milioane de lucrători, se trudesesc să dea omenirii, spre folosință, pământul și subpământul, apa și sub-apa, electricitatea și drumul în aer... dar se așteaptă bunul trai omenesc și pentru poporul de jos.

Secol de energie, pârghia ce a ridicat pe om dela starea nenorocită a ființei sălbatice și goale la civilizațiunea modernă.

Omul în evoluția sa de secole, simți că în el e energie dela soare, că scânteile ce licăresc din minte, mișcă ființa noastră materială; că supremația minții precedează supremația forței; că pentru cea mai completă armonie în acțiune, trebuie o minte luminată și luminoasă, într'un corp sănătos, capabil de a concentra și radia energia.

În Grecia antică s'a celebrat cultul energiei fizice și intelectuale prin acele festivități naționale în cari se încununau filosofi, poeți, oratorii și artiști.

Însă Grecia numai după supremația intelectuală a secolului lui Pericle, secol de lumină, de

cultură și ideal elin, avu supremația energiei lui Alexandru, care cuceri un mare imperiu până la Indii, ducând departe o civilizațiune.

Românii cu conștiința rigoarei înăscute, mândri, cu patimi înfrânate — cum erau înainte de imperiu și așa cum îi făcuse moravurile lor rustice curate — prin forța atletică și minte sănătoasă, au dat severe și ilustre consulate și dictaturi, și au câștigat cele mai mari biruințe prin neînvinga lor energie, — al cărei cult la romani era ceva organic.

Însă și Roma numai în urma strălucirii intelectuale din secolul lui August și numai prin răspândirea ideii de ordine și lege văzu ridicându-se energia lui Caesar, care cuprinse vasta împărăție romană.

Amândouă aceste mari evenimente istorice, imperiul lui Alexandru împins de cultura elină și al lui Caesar, ridicat de severitatea legii romane, purtau încă germenii vieții întunecate a omului primitiv, sintetizată prin practica brutală: *zdrobirea fără milă a aproapelui și chiar a fratelui...*

Lumea rătăcea încă în negura trecutului și nu voia să recunoască, că oamenii sunt frați. Atunci apărură scânteia divină, steaua dela răsărit, *Cristos*, apostolul unei nouă și mare învățătură: *„Iubirea aproapelui“*. Din această nouă și mare învățătură eșită din toate suferințele lumii, porni energia apostolilor, a martirilor, jertfele cruciadelor pentru triumful ideii de fraternitate.

Iar din ideea fraternității după 18 secole, pe

pământul generos al Franței se înalță soarele liberator și *cultul rațiunii*, care afirmă cultul *energiei individuale* și drepturile omului prin marea revoluțiune din care se născu o Franță nouă, un nou mediu de cultură și energie din care se ridică un Napoleon, care creă marele imperiu.

Vedem dar că totdeauna energia luptei a fost precedată și determinată de energia intelectuală, care se infiltrează în mase prin cultură și nu așteaptă decât scânteia energiei unui om excepțional, ca Alexandru, Caesar sau Napoleon.

În Anglia strălucește cultul energiei în serviciul unui mare ideal, care este: *îmbunătățirea valorii personale, fizice și morale precum și ridicarea demnității ființei omenesci*. Deviza lor e: *self-help*, adică *ajută-te singur*.

În statele unite americane însă s'a desfășurat cea mai intensă rigoare și putere de muncă pe care a cunoscut-o omenirea.

Acolo înfloresc formidabile energii individuale, care constituie fondul psihologiei americane. E furia muncii robuste și a dominațiunii contagioase. Firi hotărâte de conducători dacă nu pot fi regi de state, sunt regi de trusturi: *regele petrolului, regele aurului, regele oțelului*.

Luptăm, zic ei, ca și cum am fi ceea ce voim a deveni. *Autosugestiunea succesului*, iată doctrina americană, exprimată prin curentul bluff. Voința stăpânește inteligența. Numai astfel ne putem ex-

cei ortodoxe e datat a vedea în Rusia o prietină bună, și o mântuitoare din necazurile ce îl apasă; ei cred că în caz de război vor fi în stare că, — chiar contra voinței guvernului, — să pună poporul în mișcare pentru o astfel de politică, care ei o judecă a fi singura favorabilă neamului românesc. Nu voiu să intrăm în amănunte, întru cât ar fi îndreptățite aceste aspirațiuni, aici voim să constatăm numai existența lor.

O parte dintre intelectuali sunt aderenți ai posibilității a treia. Ei au convingerea, că România, învecinată de puteri mari, nu ar face bine dacă a priori ar lua poziție pentru ori contra uneia dintre aceste puteri. Asemenea poziție hotărâtă ar fi numai atunci îndreptățită, dacă prin atașarea la una ori cealaltă grupare ar fi în stare a apăsa cumpăna în favorul aliatului. După ce însă premisa aceasta nu e ireproșabilă, nu ar fi consult ca România să se alieze cu una din grupări, căci în caz de dezastru ar periclita independența, ba chiar și existența statului.

Pe baza celor înșirate sunt deci de părerea, că România să-și organizeze forțele sale de apărare pe apă și pe uscat până la cel mai înalt grad posibil, și astfel bine pregătită să privească liniștit la dezvoltarea evenimentelor, cu „arma la picior“.

Aderenții acestei atitudini sunt conștii, că executarea acestei ținute ar pretinde bunăînțelegere desăvârșită și patriotisme ideal al tuturor factorilor, a regelui, guvernului, partidelor și a poporului întreg.

Părechea regală română. Din București se anunță: MM. Lor regele Carol și regina Elisabeta vor petrece vara aceasta la Băile Herculane.

Manevrele mari de toamnă se vor ține în anul acesta în împrejurimea Clujului. Vor dura 3 zile, din 8 până în 11 septembrie. La manevrele aceste vor lua parte 70.000 de feciori.

Mobilizări în România. Ziarul „Világ“ din Budapesta publică o știre primită dela corespondentul său din București:

plica enorma bogăție materială pe care statele-unite au dobândit-o ca un rezultat al superbei și rapidei lor evoluțiuni economice.

Dar în America energia a ajuns la *exaltațiune*. Marile energii preocupate de câștiguri materiale cu orice preț, au învins orice sentiment de binefacere, de milă, de umanitate și de cultură. Acolo e omnipotența forței excesive, a vieții violente și brutale, puse în serviciul unui amalgam de orgoliu, ambițiune și egoism neamăsurat.

Adevăratul progres nu consistă numai în mașini și în atotputernicia cătorva, ci în ridicarea cât mai sus a simțului de dreptate și moralitate pentru toți.

În viață nu trebuie să strălucească numai ce este utilitar. Idealul nu se poate concentra numai în dolari și bogăție cu orice preț, călcând în picioare pe alții.

Nu numai câștig și afaceri, dar și cinste și umanitate — fără de cari omenirea reintră în sălbătăcia din care a ieșit.

Prin urmare America cu fizionomia virilă și robustă, America bogată are de acum să străbată drumul înainte al evoluțiunii sale intelectuale, care să o tempereze cu ceace este umanitar.

America va trebui să se înalțe dela iustinct la inteligență și cultură, căci numai cultura minții și a sentimentelor umanitare poate fi antipodul egoismului organic și feroce, numai ea poate corige

Ministrul de război a încunostiințat prin un circular pe ceilalți miniștri, că a dat ordinul de mobilizare pentru al doilea corp de armată pe ziua de 28 februarie.

Cum are să fie reforma electorală. Chestiunea reformei electorale a ajuns acum să preocupe și pe acei cari ar fi dorit s'o ignoreze cât se poate mai mult. Prietenii ca și dușmanii acestei reforme au înțeles pornirea, susținută cu încăpățănare, de a schimba legea electorală. Au înțeles în parte și vor înțelege toți politicienii mai curând s'au mai târziu că până nu se va introduce votul universal orice muncă parlamentară va fi zădărnicită. Guvernul ar dori să se amâne cât mai mult rezolvarea acestei chestiuni, care îl va pune într'o situație destul de delicată, când e vorba că clasele privilegiate să cedeze teren poporului. Înprejurările însă vor sili guvernul să se pronunțe și în această chestiune.

Răspunsul primului ministru în chestiunea reformei electorale nu mai poate întârzia, el e așteptat cu mare interes de întreaga țară.

După cât se poate ști până acum proiectul reformei electorale în linii generale ar fi următorul: Numărul alegătorilor se va urca dela un milion două sute mii — câți sunt acum — la două milioane patru sute de mii. Fiecare alegător va avea un vot, cu alte cuvinte dreptul de vot va fi egal. Cens de dare nu va fi.

Alegătorul va trebui să aibă 24 ani împliniți. Va avea un rol copleșitor censul intelectual și aici vor avea posibilitatea să-și aleagă oamenii. Votarea în orașe va fi secretă. Impărțirea cercurilor electorale se va face spre folosul maghiarimii. Mandatele vor fi sparte cu 37 așa că vor ajunge la sumă de 450. Cele 37 mandate noi le vor primi orașele așa că vor fi aproape numai ale maghiarimii. Numărul cercurilor electorale din Ardeal și Ungaria de sus (cercuri de ale naționalităților) se va micșora, iar în regiunile maghiare cu populație deasă cercurile se vor înmulți. Prim-ministrul a declarat că înainte de — finea anului și poate cât de curând va prezenta proiectul reformei electorale. Statistica fiind gata acum și stând prin urmare la dispoziție cu toate datele se crede că proiectul va fi prezentat încă în luna mai.

O voce berlineză despre criza ungară. În numărul de ieri al ziarului „Vossische Zeitung“ din Berlin *Henrich Friedjung* publică un articol despre obstrucția din parlamentul ungar, și între altele, bazat pe informații autentice, spune, că anumite cercuri vieneze excepționează faptul, că guvernul unguresc nu a pășit cu desulă energie în contra obstrucției. Tot aceste cercuri sunt supărate și pentru motivul

doctrina succesului așteptat chiar dela violență sau brutalitate.

Dar Statele Unite sunt pe drumul de a simți lipsa bogăției intelectuale. În zilele noastre vedem mulți miliardari cari se întrec a fonda instituțiuni culturale superioare, aceasta poate din remușcare a conștiinței care cuprinde pe om când la sfârșit măsoară succesul său cu mormanul atâtor vieți.

În fiecare din noi vieța este rezultatul educațiunii noastre din fiecare zi. Ce ne stăpânește marea viață? egoismul sau marea virtute *jerțfa de sine*.

De aci atârnă directiva care îndreaptă întreaga noastră energie. Suntem egoiști sau altruști?

Eroul e cel mai mare altruist, în el culminează energia și sacrificiul pentru alții.

Valter Mărăcineanu știa bine ce dă pentru patrie, când înfigând drapelul nostru striga: *înainte*, — în fața gloanțelor.

Un cuvânt și un gest, iată elocința eroului care căzu jertfa unui ideal.

Dar pe lângă energia eroilor celebrați de istorie care ipnotizează și domină conștiințele în secole, cari sfărâmă tronuri, umilesc regi și sfășie popoare, — mai sunt eroii *energiei anonime*, care și dau vigoarea și viața pentru binele lumii, cari se trudesesc purtând pe umerii și pe capul lor umeri, rănile, mutilațiunile muncii istovitoare...

că primul-ministru contele Khuen-Héderváry a primit angajamentul să facă cunoscuta Coroanei dorințele și condițiunile de pace stabilite de contele Alb. Apponyi. Friedjung atacă nu numai slăbiciunea lui Héderváry ci și pe conții Apponyi și Andrassy, fiindcă, după părerea lui, în atitudinea acestora este a se căuta incapacitatea de acțiune a parlamentului ungar. Lui Justh i se poate imputa aceea, spune Friedjung, că el voește să lipsească Coroana de gloria politice democratice.

Vienezii sunt de credință, pe dreptul, — scrie Friedjung — că Justh cu programul lui Kristóffy ar voi să câștige masele pe partea lui și pentru idealul național unguresc. Aceasta trebuie împiedecată așa fel, că viitoarele alegeri să nu fie conduse de Héderváry, Lukács, Andrassy ori Tisza, ci de către un astfel de bărbat, care are în programul lui sufragiul universal, secret liber de orice lozince naționale.

Publicistul Friedjung nu tradează numele acestui bărbat, dar adaugă la explicațiile ce le face, că dacă încercarea aceasta nu va succeda, atunci va urma absolutismul invălit.

Consfătuirea convocată la Cluj în chestia episcopiei ungurești — amânata. *D. dr. Ștefan C. Pop, deputat, ne telefonază din Budapesta, rugându-ne să publicăm următoarea înștiințare:*

„*Aduc la cunoștința tuturor acelor domni cari au primit invitări pentru consfătuirea în chestia episcopiei ungurești, pe care o convocam la Cluj pe ziua de 25 februarie n., că din motive neprevăzute acea consfătuire s'a amânat.*“

Contele Apponyi despre împăcarea partidului kossuthist cu guvernul. Contele Apponyi i-a făcut lui Polónyi o declarație, care arată clar ruperea partidului kossuthist de partidul lui Justh în acțiunea contra guvernului.

„*Declar — a zis Apponyi — că noi facem pace, pentru că un partid conștiu de sine nu se poate lăsa condus de un alt partid; și mai cu seamă de un partid, care pretinde dela Vienna un provizoriu și se învoiește la mărirea contingentului armatei fără nici o recompensă națională.*“

Italia a dat lumii un model de energie — pe *Cavour*, omul celei mai profunde încredere în puterile sale proprii.

Când lăsa gradul său de locotent de geniu, scrisse în memoriul său întrebarea: *care va fi rostul vieții mele pentru ridicarea patriei.*

A răspuns istoria cu înfăptuirea unității politice a statelor italiene.

Dar noi, românii, n'am desfășurat energie seculară? Două mii de ani, viața încercată a neamului nostru, a fost îndelung șir de lupte și dureri cari au făcut să strălucească eroii noștri în lupta lor contra barbarilor cari ne-au ruinat de atâtea ori țara, în contra stăpânilor crude ale străinilor cari au tins să stingă orice urmă de viață națională, din cari lupte noi am ieșit mai vii și mai puternici.

Ne-am păstrat neamul și secolii și l-au apărut cu înverșunare eroii noștri, *Mircea, Mihai, Ștefan* cari au apărut credința creștină care lega localitățile pe toți românii și mănăstirile lăsate de ei sunt simboluri cari mărturisesc idealul nostru, pe care l-am apărut și la Plevna, și l-am apăra ori unde neamul nostru se va afla în primejdie.

Regele Carol, eroul dela Plevna, a intrupat cu mândrie energia noastră.

Când marele *Duce Nicolae*, intrând pe neașteptate cu oștirea rusească în țară, se grăbi a publica o proclamațiune către români, Domnitorul nostru protestă:

Ziare
și nuanțe,
mate de zic
stecul fraților
cari privesc
românilor
nu un sent
adâncă și
este acela
vederile ex
și unanimă
citate, în
publice din
S'a în

mai apropi
în această
îndreptate
partidului
rității con
reputațiun
comitet, i
dintă ac
vat, după
dea, și de
Camera P
d-sale ar
care l-am
tru dela
ristic est
face part
și un zic
niunile
vrednice

presiunea
trebuie i
din rega
culoarea
In
punctele
rerea s'
cul" fra
nia, au

„N
rului me
Că
ce nu r
la Nico
7000 de
răspuns

„I
a se i
cari nu
In
cură ap
rătă o
In
rele D
„dacă
sale, —
L
dificult
coman
răspun

pot fi
In
acest
coman
tele a
(Nu

„N
rului me
Că
ce nu r
la Nico
7000 de
răspuns

„I
a se i
cari nu
In
cură ap
rătă o
In
rele D
„dacă
sale, —
L
dificult
coman
răspun

pot fi
In
acest
coman
tele a
(Nu

„N
rului me
Că
ce nu r
la Nico
7000 de
răspuns

„I
a se i
cari nu
In
cură ap
rătă o
In
rele D
„dacă
sale, —
L
dificult
coman
răspun

pot fi
In
acest
coman
tele a
(Nu

Opinia publică din țară și chestiunile dela noi

Ziare bucureștene, de diferite partide și nuanțe, au luat notă de păreri exprimate de ziarul nostru, cu privire la „amestecul fraților din România” în chestiunile cari privesc viața publică a noastră, a românilor din țările coroanei ungare. Și nu un sentiment de măgulire, ci unul de adâncă și curată mulțămire sufletească, este acela care ne face să constatăm, că vederile expuse de noi au găsit o deplină și unanimă aprobare în organele de publicitate, în oglinda și expresiunea opiniei publice din regatul României.

S'a înțeles de asemenea, că prilejul mai apropiat al expunerii părerilor noastre în această privință, ni l-au dat atacurile îndreptate, aci la noi, împotriva comitetului partidului nostru național, împotriva autorității conducerii acestui partid, împotriva reputațiilor fruntașilor cari alcătuiesc acel comitet, în mânia cărora partidul a încredințat acea conducere. Lucrul a fost relevat, după cum cetitorii noștri au putut vedea, și de către d. I. T. Ghica, deputat în Camera României, în frumosul și inimosul d-sale articol „Amestecul unui frate”, pe care l-am publicat în numărul ziarului nostru dela 1/14 februarie. Și lucru caracteristic este, că deși d. deputat I. T. Ghica face parte din partidul liberal, vine acum și un ziar conservator și se alătură la opiniunile exprimate de d-sa, cu cuvintele, vrednice de citat în întregimea lor:

— „Opiniunile d-lui Ghica sunt expresiunea sentimentului nostru public; ele trebuie să unească pe toți bunii români din regat, fără de nici o considerație de culoarea lor politică”.

În deosebi, ziarul conservator relevă punctele de vedere după cari, și după părerea s'a trebuit să se conducă „amestecul” fraților și confrăților noștri din România, anume în disputele acestea din urmă.

„Numai eu sunt în drept a mă adresa poporului meu”.

Când mai târziu tot acelaș mare duce, după ce nu recunoscuse ajutorul dat de armata noastră la Nicopoli, ceru ca trupele române să excorteze 7000 de prizonieri turci, primi următorul energic răspuns:

„Demnitatea armatei române se opune absolut a se însărcina cu conducerea unor prizonieri pe cari nu i-a făcut”.

În urmă chiar, după ce rușii, amenințați, făcură apel la ajutorul nostru, tânărul Domnitor arătă o supremă energie într'un moment solemn.

În cartierul general rus la Gorni-Studen, Marele Duce întrebă pe Domnitorul țărilor Române „dacă are intențiunea să comande însuși trupele sale, — întrebare la care i se răspunde hotărât: „Aceasta se înțelege dela sine”.

La obiecțiunea marelui Duce, că se prezintă dificultăți, căci Domnitorul n'ar putea fi pus sub comanda unui general rus, — Domnitorul nostru răspunde cu mândria unui Hohenzolern:

„De sigur aceasta este imposibil. Mai lesne pot fi zece generali ruși sub ordinele mele...”

Îmăratul tuturor rușilor, asistase în tăcere la acest dialog, prețui pe omul mare, îi încredință comanda trupelor de înconjurare a Plevnei, și faptele au dovedit-o că nu s'a înșelat.

(Ve urma).

cari au frământat, și în parte mai frământă încă, viața publică dela noi. Aceste puncte de vedere se resumă în următoarele două propozițiuni:

„Autoritatea comitetului partidului național român trebuie să rămână neclintită, neștirbită, ca să poată sta cu mândrie în fața vrăjmașilor din lăuntru și din afară ai poporului românesc. — Atacurile cari s'au adus membrilor comitetului și partidului național, sunt atacuri aduse neamului românesc, de oarece comitetul național este singurul organ, prin care poporul român vorbește, strigă și își apără în Ungaria sfintele și secularele drepturi de limbă și de neam”.

Aceste puncte de vedere la vedem aprobate și îmbrățișate de întreaga opinie publică din țară, — și trebuie să ne simțim fericiți că am putut provoca accentuarea lor deplină și fără rezervă.

Pentru cauza noastră de aci va fi de o mult norocoasă urmare faptul, că am putut dovedi tuturor, cum nu numai toate elementele sănătoase și conștiente de aci dela noi, dar întreaga românie de pretutindenea, toți cu toții, unii cu manifestări de membri credincioși și devotați ai partidului, alții cu cuvinte calde de aprobare și îmbărbătare, stau alături de conducerea, vrednică și înțeleaptă, a partidului nostru.

Toți cei conștienți și nepreocupați am zis, — și când am zis aceasta, am cuprins atâta imensă majoritate a neamului nostru de pretutindeni, încât cei cari au umblat, să zicem mai bine *au încercat* câtva timp să umble, în alte căi, ar trebui să fie prea orbi în inconștiența lor, sau prea încăpăținați în preocupările lor, pentru ca să mai stăruiască multă vreme în ele.

La ce le-ar mai putea servi de-aci înainte o astfel de atitudine?... Până mai deunăzi veneam cu „dreptul la critică”, — drept ce nu s'a tăgăduit niciodată nimănuia. Dar din moment ce dintr'un asemenea drept au încercat să deducă un altul: *dreptul la terfelire*, — nu puteau să nu devină suspecti, — și au devenit. Bunul simț al tuturor românilor a trebuit să sfârșască prin a le spune, că nu poate să fie lucru curat în stăruința de a sămăna, așa fără nici o îndreptățire, neîncredere întâi, și apoi vrajbă, în mijlocul organizației noastre, a cărei sfărâmare nu poate să fie decât în interesul a două categorii de oameni: a vrăjmașilor noștri, și a celor jinduitori de a putea pescui în apă turbure.

Când apoi s'a dovedit că nu erau chiar curați nici toți oamenii urmăritori sau întrebuițați pentru urmărirea unei asemenea... politice, — atunci bănuiala a luat o altă formă, mai apăsată, — și iată dar în ce chip asistăm acum la sfărâmarea încercărilor ce, conștient sau inconștient, urmăreau un adevărat dezastru național.

Da, aceste încercări pot să fie considerate ca sfărâmate astăzi, când s'a rostit asupra lor toată suflarea românească de pretutindeni. Azistăm la agonia lor, — și avem datorința unei mari părți de recunoștință,

pentru aceasta, și față de opinia publică din țară, care „s'a amestecat” în această chestiune, s'a rostit, și a pus și dânsa pe-cetea ei la osânda definitivă.

Scrisoare din Roma

Noul ministru al României la Roma. — Moartea lui Aehrenthal și opiniunea publică din Italia. — Petrecerile carnavalului.

De câteva săptămâni și-a luat postul în primire noul ministru al României la Roma, d. C. Diamandy, care a fost numit aci în locul d-lui C. Nanu, trecut la Petersburg. Așa sosit în capitala Italiei dela legățiunea din Sofia, unde a lăsat multe regrete, diplomatul nostru a reușit îndată să-și câștige simpatii în toate cercurile conducătoare.

Suntem siguri, că d-sa va profita de faptul, că Italia a început să fie centrul politicii internaționale și va pune în serviciul cauzei românești toate calitățile sale de distins diplomat. Din păcate până acum, relațiile noastre cu Italia s'au mărginit la discursuri înflăcărâte în care se amintea, deoparte și de alta, comunitatea de origină, sentimente și aspirațiuni. A venit însă timpul ca să ne facem mai cunoscuți în lumea italienească, ca legăturile dintre cele două națiuni surori să fie cât mai strânse și cu un ministru de pricepere și energie d-lui C. Diamandy, avem toată nădejdea să credem, că se va putea ajunge dela vorbe la fapte...

Moartea contelui de Aehrenthal a produs în toate cercurile de aci o adâncă impresie. Se știe, că celebrul om de stat a fost întotdeauna un sincer amic al Italiei, fapt pentru care a fost mult criticat, mai ales în ultimul timp, de cercurile clericale și militariste din Austria. Era natural deci ca dispariția lui să fie în mod sincer regretată nu numai de diplomații italieni, pe care și-i făcuse prieteni devotați, dar și de orice bun patriot, care vedea în apropierea cu Austria o garanție mai mult pentru viitorul Italiei. Sentimentele filo-italiene pe care contele de Aehrenthal și le manifestase în diferite împrejurări în lunga-i carieră diplomatică, îi asigurase simpatia unanimă a poporului italian, care se teme, că cu moartea lui legăturile dintre cele două monarhii se vor răci.

Presa întreagă nu găsește decât cuvinte de laudă pentru calitățile prețioase ale distinsului ministru austriac.

Toate ziarele relevează prietenia sinceră ce a avut pentru italieni și nu mai încetează cu povestirea vieții și operei lui. Câtiva competenți întrale politicii externe se ridică împotriva celor ce-au găsit vreo apropiere între contele de Aehrenthal și Bismark și declară că pe nedrept ministrul de externe austriac a fost numit „Bismarkul Austriei.” Această poreclă se pare că i-au dat-o mai mult dușmanii săi, întrucât caracterul firei sale era cu totul departe de acela al unui Bismark. Iscusit în toate actele sale, fin și distins calculator, el a fost în totdeauna un fericit profet, care nu s'a inspirat decât de lungile lui reflexii în conducerea politicii externe din Austria.

De-o săptămână încoace petrecerile carnavalului sunt în toiul lor. Nu trece seară fără să nu aibă loc în saloanele familiilor aristocratice de aci baluri, recepții, ceaiuri, la care se adună tot ce se găsește în această epocă la Roma, mai nobil și mai distins. La marele teatru *Costanzi* ca și la popularul *Adriano* nu lipsesc de asemenea balurile costumate, unde domnește animația până în zorii zilei. Presa a organizat cu ajutorul autorităților comunale două mari *veglione*. Cele mai însemnate case de mode din Italia s'au grăbit să se înscrie la concursul de eleganță ce s'a anunțat. Se vor împărți premii în bani și diferite diplome de onoare caseilor care se vor distinge prin șical toaletelor ce vor expune, iar ministrul de agricultură va dărua o cupă de argint celei mai frumoase măști.

Odată cu îngroparea Carnavalului s'a desgroat povestea celor 18 zâne, care au fost alese astă-vară ca principese ale Romei la concursul de frumusețe ținut cu ocazia serbărilor cincuantenarului. Regineta Romei va apare în fruntea convoiului istoric pe scena teatrului *Costanzi*, înconjurată de curtea sa regală, de respectivele curți princiare și de... admiratorii săi. Și ca serbarea să fie cât mai strălucită s'a dispus să se ție și un concurs de

electricitate. Firmele cele mai cunoscute se vor întrece să lumineze cât mai poetic și mai artistic porțiunea ce o comisiune anume instituită le va conferi în ajun.

În lumea micuților e de asemenea mare frământare de când li s'a anunțat o petrecere, la care vor putea lua parte în număr cât mai mare și de unde vor pleca cu brațele pline de multe lucruri bune. S'au strâns până acum pentru această sărbătoare a copiilor nenumărate daruri trimise de negustorii Romei. Casa regală a ținut și anul acesta, ca și în trecut să îmbogățească toată colecția de jucării și micul Principe de Piemont ca și principesele Jolanda, Mafalda și Giovanna și-au dat obolul lor.

Judecând după dragostea nemărginită ce italienii au pentru copii, această minunată petrecere făcută înadins pentru miclele măști, nu poate decât să fie gustată de sumedenia de micuți, cari se vor întrece să fie cât mai frumoși ca să capete premiile anunțate în natură sau în bani.

Puțină animație și mult regret pentru vremurile de odinioară a deșteptat însă corțeul de măști cari au parcurs orașul în joia Carnavalului. *Nei bei tempi passati il giovedì grasso* era ziua în care se făceau glumele cele mai de haz, se râdea și se bea mai cu poftă. Măști drăgute, costume fantastice se întâlneau la fiecă colț de stradă în *allegria compagna*. Anul acesta nefârșitele *dominouri*, sub care se ascundeau băeții de prăvălii sau vânzătorii de jurnale te făceau să le plângi de milă mai de grabă decât să râzi.

Roma, februarie 1912.

Tiberinus.

Semnarea convenției ruso-bulgare. Convențiunea ruso-bulgară privitoare la plata către Rusia a cheltuielilor ocupației fostei Rumelii orientale a fost iscălită. Datoria se urcă la 10.680.250 ruble de hârtie, plătită cu începere din anul curent prin câte două anuități de câte 250.000 ruble fără dobânzi. Convențiunea va fi supusă aprobării Sôbraniei.

Acordul anglo-rus privitor la Persia. Ziarul „Frankfurter Zeitung” anunță din Constantinopol că azi s'a adus la cunoștința Porții acordul anglo-rus privitor la Persia. Acordul ia notă de micșorarea penziunii ex-șahului Mohamed-Ali, la jumătatea sumei de până acum, adică la 50.000 tomari. Principele Salah-es-Dauleh primește o pensie anuală de 12.000 tomari. Acordul cuprinde dispozițiuni privitoare la restituirea bunurilor confiscate, cu privire la operațiunea noului împrumut, precum și aderarea Rusiei ca ex-șahul Mohamed-Ali și principele Salah-es-Dauleh să nu mai poată locui pe viitor în Rusia.

Japonia intervine în China. Reprezentantul din Mukden al ziarului „Daily Telegraph” anunță ziarului său că la Mukden a sosit o telegramă urgentă din Peking, dintr-o sorgintă pe care o desemnează ca pe cea mai înaltă, și în care se comunică, că autoritățile japoneze se pun din punctul de vedere că China e actualmente lipsită de guvern și că, deci, ea poate face acolo tot ce vrea. Japonezii ar fi ocupat o localitate situată la o depărtare de 4000 kilometri de Peking.

Tratatul anglo-german. Din sorgintă demnă de încredere se afirmă că tratatul germano-englez iau un curs foarte favorabil, așa că se poate aștepta ca până în curând să aibă loc o soluțiune favorabilă.

Ziarul „Berliner Tageblatt” reproduce un articol al lui „Journal de Geneve” care pretinde a fi aflat din sorgintă sigură că rezultatele tratatelor anglo-germane sunt foarte neînsemnate. Ambele guverne au discutat, în formă curat ipotetică, posibilitatea unui acord african cu privire la unele chestiuni de mică importanță. Asupra chestiunii florelor, s'au schimbat numai câteva declarațiuni neînsemnate, și în acest punct rezultatele pot fi numite cu drept cuvânt prea minime.

„Berliner Tageblatt” observă la aceasta, că îndoiala relativă la această informație e îndreptățită, pentru că asupra stărei actualelor tratative n'a transpirat încă nimic în public și probabil că nici nu va transpira.

Acțiunea Spaniei în Maroc. Din Tanger se anunță că știri sosite acolo spun că spaniolii au

ocupat râul Lucos. Această ocupare provoacă mare senzație, deoarece în procederea spaniolilor se vede ruptura acordului franco-spaniol încheiat în vara trecută. Acordul fusese încheiat pe vremuri pentru a crea un „modus vivendi”.

Din Mogador se anunță că consulul spaniol de acolo, recrutează, în schimbul unei solde mari, numeroși indigeni, printre cari și pe unii cari fac parte din poliția franceză, în scopul de a-i trimite la Elksan și Larrache.

Pașa dela Mogador a protestat contra acestei recrutări, deoarece spaniolii n'ar avea dreptul de a recruta marocani pentru trupele lor, în afară de zona lor de influență, și a declarat că se va opune îmbarcării indigenilor.

Din Tanger vine știrea, că vreo 50 de indigeni au fost îmbarcați după amiază pe bordul unui vapor spaniol cu destinațiune pentru Mellila și Ceuta, unde vor servi în trupele de poliție. S'a produs cu această ocaziune un incident: Deoarece dânsii nu aveau pasportul reglementar, și deoarece El Guebbas refuza autorizarea în bloc de a-i lăsa să se îmbarce, agenții maghenului spaniol cu ajutorul poliției civile spaniole au forțat trecerea și au îmbarcat pe toți indigenii.

Știri politice din Viena

Schimbarea în ministeriul de externe și în ministeriul comun de finanțe. — Convocarea Reichsrath-ului.

Cu moartea ministrului de externe, contelui Aehrenthal și numirea ca urmaș al lui, a contelui Berchtold se ocupă încă și acum întreaga presă. Deși critica, asupra activității decedatului ministru, este în urma sorții tragice naturalmintă mai domolă, totuși din toate părțile imarțiale reiese, că în anii din urmă politica contelui Aehrenthal a lăsat mult de dorit. El mai cu seamă cu privire la eventuale complicații de resel a arătat o prea mare încredere, un prea mare optimism, contra căruia desigur n'ar fi fost nimic de obiecționat dacă ar fi fost vorba de părerea unui om privat; ce însă trebuie să fie considerat ca o ușorătate punibilă, luând în vedere împrejurarea, că contele Aehrenthal, ce responsabilitate a avut asupra sa pentru binele și suferințele unui întreg imperiu și a popoarelor din acesta. Nici decum nu se face o nedreptate decedatului ministru, dacă i-se impută mai cu seamă, că el în acțiunile lui s'a lăsat condus foarte mult de considerații față de maghiari. Și opunerea contra întăririi armatei n'a fost nicidecum o exprimare a iubirii sale de pace, ci numai o concesione antipatiei maghiarilor față de armata comună.

Deși cu ocaziunea numirii contelui Berchtold ca urmaș al contelui Aehrenthal, foile oficiale își exprimă dorința sigură, că la orice caz va rămâne cursul cel vechiu, totuși aceasta speranță nu se poate primi, știindu-se foarte bine ce este de a se înțelege sub acesta! Înainte de toate prin aceasta s'a zice, că preponderanța maghiarilor cu privire la afacerile comune trebuie să fie ținut de un noli me tangere. Că maghiarii înainte de toate la compunerea guvernului comun și cu privire la activitatea acestuia pe aceasta pun pond, se vede și din aceea, că după ce a urmat retragerea ministrului comun de finanțe, a baronului Burian a jucat rol de frunte împrejurarea, că postul acesta să-l ocupe iarăși un maghiar.

Deoarece însă contele Berchtold este cetățean ungar, — deși nu vorbește perfect limba maghiară — pretensiunea maghiarilor la postul ministeriului comun de finanțe este neîntemeiată, care trebuie cu orice preț respinsă.

Dealteum chestia aceasta este deja rezolvată prin denumirea d-lui Bilinski.

Dacă ar fi în Austria numai câțva simț pentru susținerea parității în afacerile comune, atunci de mult ar fi trebuit să se protesteze în delegațiunile austriace, că posturile de ambasador și reprezentanți, precum și consulatele se află în mâinile maghiarilor în un număr așa de mare încât de mult s'a trecut peste marginile parității. La tot cazul noi cei din Cisleithania cu privire la schimbarea în conducerea oficiului de externe avem cauză deplină, ca să grijim, ca „oamenii cei noi” să nu se arate gata la tot felul de concesioni față cu Ungaria, numai pentru că să fie plăcuți maghiarilor.

Austriacus.

Banca națională a României

București, 7 februarie nou.

(ș) Situațiunea mării noastre bănci de emisiune „Banca națională a României”, care este cea mai mare instituție financiară și de credit a tânărului nostru stat, a fost obiectul unei discuțiuni zilele acestea.

D. Nicu Filipescu, ministrul nostru de războiu, în discursul său ținut la marea întrunire conservatoare dela Eforie, a criticat sistemul financiar pe care se întemeiază astăzi banca aceasta și a reproșat partidului liberal, că punând mâna pe majoritatea acțiunilor „Băncii naționale” a transformat această instituție, care trebuie să aducă foloase întregii țări, într'un izvor abondent de îmbogățire particulară.

B. Filipescu a spus, la Eforie, că „Banca noastră națională” a ajuns pentru acei cari au avut fericita inspirație de a cumpăra acțiuni de ale acestei bănci acum câteva decenii, un fel de Canaan. Numai casa de joc dela Monte-Carlo mai face așa afaceri grase ca „Banca națională a României...”

Observațiunile d-lui Filipescu ne dau prilej să examinăm mai de aproape: ce este cu „Banca națională”.

Este adevărat că valoarea acțiunilor acestei bănci s'au urcat în mod *extraordinar*. O acțiune a băncii naționale cu valoarea nominală de 500 (cinci sute) lei se vinde la bursa din București cu 5700 (cinci mii șapte sute) lei. Aceasta este o creștere a valorii reale ne mai pomenită.

Dacă vom căuta o explicațiune a acestui rar fenomen economic-financiar vom vedea că el este datorit pe de o parte avântului economic mare al întregii țări pe de altă parte administrațiunii solide a băncii naționale. Când această bancă a fost înființată după războiul independenței (1880) se putea prevedea că dezvoltarea ei va fi una din cele mai rezeși și mai sigure.

România se găsea pe calea, adăpostită de atacuri printr'un război glorios, a progresului. Independența noastră fusese recunoscută de congresul din Berlin, dinastia străină pe care o adusesem în țară își întărise situațiunea prin meritele ei câștigate în timp de pace și în timp de război, țara se găsea în plin progres economic. O bancă privilegiată de stat cu dreptul de a emite banenote, o bancă principală, unică în acest fel într'un stat tânăr cu o populație de peste cinci milioane și în plin avânt național, trebuia să reușească.

Banca a fost înființată de guvernul liberal al marelui Ion C. Brătianu. Este firesc că partidul liberal găsindu-se la putere și fiind acela care a pus temelile acestei bănci, majoritatea acțiunilor să fie în mâinile liberalilor. Nimeni n'ar avea nimic de obiectat dacă lucrurile s'ar mărgini aici. Dar adversarii politici ai băncii, mai cu seamă conservatorii, impută direcțiunii acestei bănci că întrebunțează puterea ei financiară la scopuri politice.

Să lăsăm însă această controversă a cărei rezolvare nu cade în competența noastră. Fapt este că Banca Națională a devenit o instituțiune financiară care nu numai că dă posesorilor acțiunilor dividende fabuloase, dar care a devenit o forță politică la noi în țară. Și ne felicităm pentru aceasta: *că am izbutit, în scurtul timp de 30 de ani,*

să ridicăm
nostru naț

Zilele
blicit al 3
decembrie
date cari
peste mun

Activ
769.885.3
nea bănci
tiv de 77
când ne
de numai

Cont
anul 191
ficiul net
6.558.24
6.221.75
beneficiu

Rez
lei din
538.030

zerva ei
rezerva
marilor
stocuri
Numai

creșcut
Tr

față de
Pe

total d
lei por
aici o
In

7.557.
6.444

incasa
I

au fo
în 18
decen

lei el
20%
lei) i
parti

7%
și ce
ționa

vide
4.2

de
pro
țion
ce
cât
acc
val
ins
pa
Bă
fa

in
a
pe
pă
s
n
t
r
p
f

să ridicăm o fortăreață puternică a capitalului nostru național.

Zilele acesteia banca națională a publicat al 31-lea bilanț anual, încheiat la 31 decembrie 1911. Să extragem din el câteva date care pot interesa publicul nostru de peste munți.

Activul și pasivul băncii ating cifra de 769.885.320 lei. Aceasta este deci situațiunea băncii la sfârșitul anului 1911. Un activ de 770 de milioane este extraordinar când ne gândim că banca are o vechime de numai 31 ani.

Contul debitului și creditului pentru anul 1911 a fost de 8.364.142 lei. Beneficiul net a fost de 6.810.561 lei față de 6.558.248 în 1910, 6.305.527 în 1909 și 6.221.757 în anul 1908. Precum vedem beneficiile sporesc considerabil în fiecare an.

Rezerva metalică a fost de 158.337.810 lei din cari 157.799.779 aur și numai 538.030 argint. Acum 5 ani, în 1906, rezerva era de 83 și 1/2 milioane. Deci și rezerva metalică a crescut enorm, grație marilor exportări de grâu cari au adus stocuri mari de aur din străinătate în țară. Numai dela 1910 încoace rezerva metalică a crescut cu 37 milioane.

Tratele aur au fost de 61.366.717 lei față de 48.889.157 în 1910.

Portofoliul român și străin a fost în total de 161.418.738 lei față de 106.699.276 lei portofoliu total în 1910. Prin urmare și aici o creștere mare.

Imprumuturile pe efecte au fost de 7.557.800 lei, imprumuturile cu cont curent 6.444.284 lei. Efecte predate băncii spre incasare au fost de 6.787.685 lei.

Biletele de bancă emise în anul 1911 au fost de 509.597.110 față de 398.603.760 în 1910. Depozitele de retras au fost la 31 decembrie 1911 de 116.908.686 lei.

Cât privește beneficiul net de 6.810.561 lei el se va distribui în modul următor: 20% se va trece la rezervă (adică 1.218.112 lei) iar restul de 4.872.449 lei se vor repartiza așa: 20% ministerului de finanțe, 7% tantieme consiliului de administrație și censorilor, 1% casei de pensii a funcționarilor.

Anul acesta se va distribui un dividend de 176 lei de acțiune, în total 4.224.000 lei.

Din tabloul acesta de cifre reese așa de clar starea de continuă și crescândă prosperitate în care se găsește banca națională a noastră. Criticile sau învinuirile ce se ridică împotriva ei bine înțeles de către aceia cari... nu posedă acțiuni de ale acestei bănci, nu vor împiedeca pe bărbații valoroși cari stau în fruntea acestei mari instituțiuni naționale, să lucreze și mai departe cu aceeași râvnă pentru progresul Băncii Naționale, progres ale cărui beneficii se resfrâng și asupra țării.

Ce ar face comerțul nostru cu străinătatea, dacă n'ar exista rezerva de aur a băncii acesteia? Știm că mărfurile importate din străinătate trebuiesc să fie plătite în aur. Acesta fiind în mici cantități pe piața noastră, comerțul se adresează rezervei metalice a Băncii Naționale, marea depozitară a aurului. În aceste situațiuni reese utilitatea mare pentru comerț și industrie a băncii acesteia, care prin organizarea ei solidă poate rezista fluctuațiilor celor mai puternice.

De multe ori Banca Națională a scos

comerțul din încurcătură, în zile de grea criză. Așa s'a întâmplat la 1894, 1899, 1904, când am avut recolte proaste.

De aceea nu putem decât să ne bucurăm de avântul într'adevăr măreț ce l-a luat această instituțiune, care contribuie în așa mare grad la progresul economic al națiunii.

Scrisoare din Iași

Raport

cu privire la banchetul pentru sărbătorirea aplanării afacerii Vaida-Goga.

Mă duc cu gândul nu mai mult decât cu 10 ani înapoi — și mă întreb, dac'ar fi fost cu puțință să se înregistreze în Iași, sau în orice alt oraș al României, o manifestație de felul aceleia care a avut loc în seara zilei de marți 7 februarie?

Evident că nu.

Cu tot gloriosul său trecut de luminoasă cultură, ce a radiat pe întinsul întregului pământ locuit de români — putem afirma cu deplină convingere — că, în cuprinsul Iașului chiar, nu s'ar fi putut petrece acum 10 ani în urmă ceea ce s'a petrecut acum.

Pentru vremurile actuale încă, sunt sigur că se vor găsi unia, cărora li-se va părea de necrezut faptul ce li-se aduce acum la cunoștință prin dările de semnă publicate prin ziare: peste 200 de cetățeni, dintre cei mai de frunte, ai aceluiaș oraș, să se adune cu prilejul aplanării unui incident ardelen, pentru a se bucura de roadele intervenției fericite a unui conceațean al lor — indiferent, dacă sunt sau nu de aceleași convingeri politice cu dânsul.

Dat fiind împrejurările în mijlocul cărora trăim noi ceștia din România liberă, închiși, cei mai mulți, între zidurile chinezesti ale intereselor personale — au dreptate scepticii cărora nu le vine să creadă în autenticitatea unei asemenea manifestațiuni de ordin superior.

De aceea, după ce-i vom fi convins că lucrul s'a petrecut în adevăr, vom face împreună cu dânsii cor în a declara — slujindu-ne de o figură des uzitată în ultimul timp — că mobilul banchetului din Iași e o adevărată minune a secolului al XX-lea!

Și o mare încredere ne cuprinde sufletul.

Căci, dacă până mai ieri, locuitorii liberi României nu aveau o noțiune precisă despre frații din Ardeal, pe cari nu-i credeau demni de interesul lor decât în nevinovații ani de carte, când, cu un lăudabil avânt eroic, ignorau hotarele regatului, pentru a le înlocui — numai în imaginație sau chiar și pe hârtie — cu acelea firești: Niștru, Dunărea și Tisa — astăzi, ei se interesează tot mai mult, urmărind cu o crescândă pasiune și cel mai neînsemnat gest al celor de peste munți, înfrățiți cu noi prin dulcele grai și legea sfântă.

Furtuna de indignare ce a stărnit-o și în România ultra-șovina tentativă unguerească din Oradea-mare; interesul deosebit al unui distins cetățean al Iașului, d. C. Stere, în incidental Vaida-Goga; intervenția hotărâtă a unor glasuri autorizate, ca ale d-lor I. T. Ghica, Leonte Moldovan etc. în chestiunea atacurilor pătimașe aduse co-

mitetului național — și altele — ne fac să exclamăm plini de bucurie:

Se face lumină! Se face lumină!...

De dânsa să se teamă dușmanii, căci cu cât razele ei vor deveni mai intense, cu atât îi va ucide mai fulgerător.

Hotărârea de a se sărbători împăcarea fruntașului om politic d. Vaida-Voevod, cu poetul Goga, a fost adusă la cunoștința tuturor prin adrese individuale cu următorul cuprins:

„Românii ardeleni din Iași au luat inițiativa de a sărbători printr'un banchet împăcarea, atât de necesară triumfului cauzei românești, a celor doi fruntași de peste munți, dr. Al. Vaida-Voevod și Octavian Goga, împăcare realizată grație numai intervenției și autorității personale a conceațeanului nostru C. Stere.

„Constatând cu satisfacție și mândrie că la această inițiativă s'au asociat I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei și Sucevei, P. S. S. Arhiepiscopul Nicodem Băcăoanul, precum și fruntași ieșeni, ale căror nume sunt cunoscute din apelul publicat prin ziarul locale, vă rugăm și pe dv. să participați la banchetul ce va avea loc, în sala „Soc. de gimnastică“ str. Școala de Arte, Marți 7 februarie, ora 7 jum. seara.

„Taxa adeziunii este de 20 lei. Adeziunile se primesc la cercul didactic prin scrisoare, sau personal la subscriitorii acestei invitații.

Delegația românilor Ardelean din Iași,
S. Halița, I. Ursu, C. Sporea.”

Au răspuns acestei invitații peste 200 de persoane — avocați, profesori universitari, doctori, preoți, institutori etc. — printre cari notez în fugă de d-nii: prof. M. B. Cantacuzino, N. Gane, prof. C. Climescu, A. Bădărău, M. Sadoveanu rector, Pr. Savin C. Hogaș, dr. Slătineanu, dr. C. Șumuleanu, prof. Tr. Bratu, prof. dr. Demetriade, prof. V. Iamandi, Oct. Velciu, P. Cujbă, dr. Flor. dr. Mezincescu, N. Popa, V. Bude, Aug. Scriban, Gh. Mărzescu, Gr. Bărsan, Gh. Mitru, ing. Tancred Constantinescu, dr. V. Negel, M. Iacotă, dr. P. Bogdan ect. etc.

Primul toast a fost acel ridicat de d. N. Gane, membru al Academiei, pentru M. Sa regele și întreaga familie regală. Apoi arătând bucuria ce o simte, împreună cu toți, la încetarea războiului fratricid de peste munți, căci toate bucuriile și mândiriile lor sunt și ale noastre — toastează pentru d-nii Al. Vaida-Voevod și O. Goga și pentru d. Stere, făuritorul împăcării.

Toastează apoi d. S. Halița care, în numele ardelenilor din Iași, mulțumește tuturor celor ce au răspuns într'un chip atât de călduros invitației făcute și da apoi citire telegramelor făcute din partea:

I. P. S. Sale mitropolitul Moldovei și Sucevei, arhiepiscopul Nicodem Băcăoanul, Andreiu Bărsan, „Gazeta Transilvaniei“, V. L. Lăzăreanu, Azuga, Gr. Dumitrescu, Paris, Brătescu, Voinești, I. G. Duca, prof. I. Simionescu, Liga Culturală, Bârlad, G. Conștin — Velea, prof., D. Alexandresco, N. Cananău, centrul studentesc, Iași, cercul românilor de peste munți, „Tribuna“, din partea mai multor ardeleni din Pitești, G. Constantinescu, Râmnicu-Vâlcea, din partea mai multor cetățeni din Bârlad, econ. Grigoriu, Vaslui, Gr. D. Vasiliu, Bârlad, Bala-

mace din Pind, I. Zosin, din partea mai multor cetățeni brăileni în frunte cu d. Leonte Moldovan, Gh. Burgele, Dorohoi, Penel, Pisoschi.

Dintre acestea reproducem următoarele:

Frumoasa faptă ce ai săvârșit de a face pace între frații căzuți în ceartă prin intriga străinului, vă dă tot dreptul de a fi socotit între vrednicii fi ai neamului, iar nouă ieșenilor ne dă frumosul prilej de a simți o mândrie națională, căci dela Iași ai plecat la frați, ducând ramura de măsline; regret din suflet că din pricina unei răceli sunt împiedecat de a fi în fruntea celor ce vă sărbătoresc, cu gândul sunt cu ei toți. Dumnezeu să aibă pururea în a sa pază neamul nostru românesc.

Pimen, Mitropolitul Moldovei.

Imprejurări neprevăzute mă împiedecă a lua parte la banchet; salut însă din inimă pe cei adunați să sărbătorească frumosul act al împăcării fraților de peste munți și fericesc pe făcătorul de pace.

Archiereul Nicodim.

Mă asociez din inimă la sărbătorirea abilității și devotatului împăciuitoar, pacea personală fie preluđuil armoniei tuturor românilor.

Andrei Băseanu, președintele Asociației pentru cultura poporului român din Ardeal și Ungaria, membru al Academiei române fost președinte al juriului în incidentul Goga Vaida.

Salutăm cu entuziasm pe cei întrunți în semnul unității și solidarității naționale:

„Gazeta Transilvaniei“.

București. — *Vă felicităm pentru aplanarea conflictului Vaida-Goga și ne exprimăm dorința să continuați în interesul neamului pe aceeași cale până la înfăptuirea armoniei desăvârșite dintre frați.*

Cercul românilor de peste munți.

Centrul studențesc din Iași ia parte din tot sufletul la bucuria dumneavoastră sărbătorind împreună, împăcarea celor doi fruntași români de peste munți și asigură tot odată de cea mai adâncă recunoștință pe d. prof. C. Stere care prin intervenția sa fericită a grăbit importantul eveniment ce va avea o mare influență pentru desăvârșita întregire a forțelor românești din Ardeal.

Președintele Centrului Studențesc H. D. Dăscălescu, Iași

Brăila. — *Impăcarea Vaida—Goga este un act de o mare importanță prin consecințele incalculabile ce le poate avea pentru întărirea naționalității noastre peste munți. Asociindu-ne ieșenilor și tuturor românilor de bine pentru sărbătorirea d-lui Stere, care și-a pus toată inima sa românească și întreaga sa personalitate pentru a înfăptui împăcarea, noi brăilenii îi dorim tot odată succes în lucrarea ce natural urmează anume să convingă „Tribuna“ să intre în solidaritatea națională, recunoscând autoritatea comitetului național singura instituție care poate vorbi și lucra cu autoritate în numele neamului nostru de acolo. Să trăiască d. Stere.*

Leonte Moldovan, Joan Săssu, Luca Oancea, dr. Nestor Cornel, Pană Aurel, Pană Jovian Moldovan, Ioan Babeș, Moia Ciută, Nae Ciută, Niță Ciută, Petre Boros, Nicu Pană, Pavel Balcanescu, D. Panțu, C. Panțu, Costică Săssu, George Săssu, Ioan Dragomirescu, Ioan Ursu, Seitan Ștefan, Seitan Matei, Țigoi Oprea Dima, Ioan Dima, Ioan Persoiu, Naie Persoiu, Petre Persoiu, Vasile Ghica, Petre Ciurea, Oprea Sborcea, I. Broțcu, N. Popea, Ion Frățilă, Ion Blebea, N. Rosculeț, Gh. Bronea, Vlad Carabeț, Ștefan Nițescu.

Discursul d-lui C. Stere.

D-lor, în zadar ași căuta chip și cuvânt să răspund la marea cinste ce mi-o faceți prin aclamațiile d-v., la marea ciste ce mi-s-a făcut și prin adresele citite de d. Halița, și în special prin cuvintele înălțătoare de îmbărbătare ale bătrânului nostru concetățean, d. Nicu Gane.

D-lor, trebuie să vă mărturisesc că înainte de toate simt o mare sfială. N-ași vrea să credeți că nu mi dau seama de realitate nici de rostul adevărat al acestei serbări, nici de rolul meu.

D-lor, de douăzeci de ani trăesc în acest oras, în mijlocul d-v., cunoașteți destul felul meu de a fi, pentru ca să mă credeți că nu din falsă modestie am spus — și o spun și acum, — că nu pot primi serbarea, cu care mă onorați ca o manifestare a celui mai puternic centru cultural al româniei pentru ideea de unitate și solidaritate națională.

Înțeleg foarte bine că nu persoana mea poate da indemn la o manifestare atât de frumoasă și atât de solemnă.

D-lor, mă găseam în legături prietenești de mai mulți ani cu cei doi fii aleși ai neamului nostru, care, într'un moment dat, au stat față în față cu doi frați învrăjbiți. Și, d-lor, am crezut că legăturile mele de prietenie le pot inspira amândurora încredere atât în sentimentele mele, cât și în nepărtinirea judecății mele.

D-lor, dacă peripețiile tragice ale acestei lupte fratricide au emoționat opinia publică, ele pentru mine apăreau într'o lumină și mai grozavă, pentru că îi cunoașteam pe amândoi de aproape și le eram și prieten.

Stătea deoparte un întrepid luptător, unul din acei șefi iubiți de ai săi, și care știe să impună respectul și adversarilor al cărui glas, răsunând într'un parlament îndușmănit aduce alinare. Și, de cealaltă parte poetul, cântărețul durerilor și nădejilor unui neam, atât pe deoparte „Luceafărul românilor“, pe de altă parte „mare luptător pentru o cauză sfântă“.

D-lor v'am spus că i-am cunoscut pe amândoi de aproape, și aveam o credință, împotriva tuturor mărturiilor, întruiva tuturor sigismelor, aveam credința că Goga nu e făcut din acel aluat din care se plămădesc trădătorii de neam, aveam credința că Vaida nu e omul care cu o inimă ușoară să arunce o acuzare așa de gravă. El trebuia să fi fost convins că și face numai datoria. Mi-a fost dat să aduc lumină în labirintul mărturiilor contradicțoare ale acestei tragedii.

Amândoi sunt victime ale unui fatal concurs de împrejurări.

Și, nu e meritul meu. Meritul cel mare, meritul întreg e al acelor suflete nobile, că lumina adevărului a putut răsbate și în inimile lor învrăjbite o clipă și că atunci s'au simțit datorii față de neam să treacă peste toate amărăciunile peste tot ce a răscolit palma și orbirea în ei și să-și întindă frățeste mâna (aplauze).

D-lor, n'am să uit niciodată acea clipă, în camera mea de otel din Budapesta, când l-am văzut pe Vaida dându-și mâna frafelui Goga (aplauze).

D-lor, sunt fericit și mândru ca prietin fiind că mi dau seama că tocmai sentimentele de prietenie, pe care le aveau acești doi bărbați de seamă pentru mine, mi-au înlesnit greaua mea misiune. Fiindcă, d-lor, cum acest lucru implicit îl recunoaște în telegrama măgulitoare ce vi s'a cetit, d. Andreiu Băseanu, omul care are o atât de mare autoritate morală în Ardeal, nu era ușoară această operă de dreptate și de pace.

Dar eu nu eram precum am spus, un judecător, n'aveam o sentință de dat, n'aveam altă autoritate decât aceea, pe care mi-o da încrederea amândurora și convingerea și conștiința fiecăruia.

D-lor, până acum a fost obiceiul la noi de a nu ne amesteca în luptele politice dela românii de peste carpați.

Și e firească această atitudine.

Dar, d-lor, ori câte îngrădiri istoria ar fi pus între diferitele ținuturi locuite de români, suntem un singur popor.

D-lor, am înțeles că Iașul capitala culturală a românismului poate să aibă chemarea — se poate spune aici în Iași gândul care trebuie să tremure în sufletul fiecărui român, — o chemare, căreia nu poate să nu-i dea ascultare și cei de peste hotare.

Domnilor, am crezut că în situația actuală fiecare om care gândește, fiecare român care simte,

trebuie să-și dea seama ce înseamnă, unde ne duce lupta de peste Carpați.

Domnilor, românii din Ardeal, am avut prilejul să spun, luptă pentru însăși ființa lor națională.

De sigur, și la ei, ca ori și unde, sunt cauze de diferențiere socială, și pot să fie diferite deosebiri de idei.

Dar, domnilor, aceste motive de ordine teoretică nu pot legitima fărâmițarea forțelor naționale.

Un popor înainte de toate trebuie să trăiască.

Și, domnilor, atunci când dreptul la viață e tăgăduit, nu-i fiu al neamului care să-și facă datoria, când din ori ce motive ar părăsi steagul încredințat conducătorilor și fruntașilor săi.

Și, domnilor, cel care deschide din când în când zierele își dă seama de momentul istoric prin care trece imperiul habsburgic, — desbinarea dintre frați poate avea urmări fatale pentru multe generații.

Domnilor, suntem același popor. Un popor se afirmă prin viața lui sufletească, prin sufletul lui, și, domnilor, ori cât de mult l-ar izola bariere și granițe, nu se poate ca otrăvirea vieții sufletești în oricare parte locuită de români, să nu aibă răsunet și aici, și politicește nu se poate ca soarta celor patru milioane de români din imperiul habsburgic să nu cântărească în cumpăna neamului nostru întreg.

D-lor, în acest moment imi dați voie să spun că e o fatalitate, care trebuie să vă dea fiecăruia de gândit, tocmai în acest moment izbucnește lupta între frați: se formează disidente și încercări de organizare a altui partid.

Și atunci am crezut, d-lor, că d-stră, Iașul, care și-a jertfit odată mândria lui de capitală pentru unitatea neamului (aplauze prelungite, ovatiuni), că Iașul va spune peste hotare: La datorie! Veniți să vă strângeți cu toții rândurile în jurul comitetului național, singurul în drept de a vorbi în numele neamului întreg, și eu să nu pot duce glasul d-voastră, nu glasul meu; de a cărui greutate nu mi fac iluzia, ci glasul elitei intelectuale a Iașului de toate nuanțele.

Și, d-lor, acest lucru nu mai aștept dela serbarea de astăzi. Chiar din telegramele, cari s'au citit de d. Halița, dintre cari două aparțineau ziarelor din tabere adverse, ați văzut că gândul de pace e azi în sufletul tuturor.

Sunt mai mult greutăți, dar cred că atunci când d-voastră vă veți manifesta pentru ideea de unire, pentru ideea de disciplină națională, în fața marilor probleme, ce se pun înaintea neamului întreg, vor cădea ultimele piedici pentru o pace cinstită.

Cred, d-lor, că manifestarea d-voastră de astăzi atât de frumoasă, atât de călduroasă, va înlesni realizarea acestor nădejdi, și sunt mândru de inițiativa Iașului.

Sunt mândru, d-lor, ca fiu al Iașului, căci dați-mi voie, d-lor, să vă spun că eu niciodată nu m'am putut simți străin în acest oras.

Născut într'un sat pe malul Nistrului, din copilărie, dupăcum am auzit încă dela tatăl meu, m'am deprins să văd în Iași capitala vechii Moldove, capitala noastră a Moldovenilor.

Și, d-lor, vă mulțumesc că și în ziua de azi mi-ați dat încă odată prilejul să simt și mai tare că sunt moldovean.

Sunt momente, în care fiecare suflet de om trebuie să se cutremure de aceea scântee divină, care întunecând micile uri și patimi, apare numai ca o radiare a sufletului neamului întreg.

Se stâng generații una după alta, se vor înșirui altele în viitor, și din munca tuturor, din încordările tuturor, din durerile și suferințele lor se va încheia sufletul românesc, care va contribui și el prin prinosul său la bogățiile sufletești create de înaintașii neamului (aplauze).

D-lor, în această sară Iașul intelectual va avea o amintire, care va însemna în sufletul d-v. o clipă de înălțare morală.

Și, d-lor, dați-mi voie dar, închinând paharul meu pentru cei doi frați care s'au împăcat, pentru Goga și Vaida, închinându-l pentru ideea de unitate și disciplină națională, să-l închin în același timp și pentru Iașul nostru, al tuturor, pentru d-voastră, fii aleși ai lui, care v'ați dat samă de chemarea supremă a momentului istoric.

Să trăiți, d-lor. Nu știu dacă voi mai avea încă odată prilejul să vă văd în față și să vă vor-

besc azi ca un uita această se în ea totdeauna pentru o idee pornirile ce în față în față. A noastră comun rostul zilei de Să trăiți petate, ovatiuni

Convenții

„Adevărul“

Am publicat un puț de diplomatie și

Broșura, ție, a apărut produs textul și de curiozitate

vorba decât o Pentru această că pe cupertea Ferdinand. V. dinand! E pr

Satira ar fi c eret naiv. Că sturătoare s

Austro-ungar tru a nu obține au de s

oarecare, per Pe de

cari nu n ca autorul n

nile dela no Astfel

lice (?) prin nou, un luc

tusi nu s'a Artico

lismului a se încheie a

listilor, ana stânga sau

că „clerul dei și mari

puterei“ In Au

înșă nici cl de sânge și

avem, n'a p mai mult

ținut. Cum

denunță c să-i facem

stare de sp remorca A

misticății lor interes

Intr un person

măra toat numit Po

Un anual car

Londrei. A p

tele obser In

76.050 d găsit 60

3000 de Ap

— astea? Totuș, cr

mai bine

Litere - Arte - Științe

Muzică

O nouă compoziție pentru cor: „Un falnic glas...“

Ionel Harșia, bursierul societății pentru fond de teatru român, elev la Conservatorul imperial din Viena, a făcut o compoziție pentru soli și cor, cu acompaniament de pian, pe poemul d-lui Andreiu Bârșeanu „Un falnic glas...“ și a găsit la acest text foarte frumos o interpretare cum nu putea fi mai norocoasă. În armonisarea sa cântecul câștigă o intensitate deosebită, și impresionează cu atât mai mult, cât mijloacele întrebunțate de artist sunt simple și necăutate; combinarea lor e ingenioasă; distins e aplicat acompaniamentul, și minunat subliniază ori întregeste în nuanțe fine ideea principală.

Sonor, plin și sobru începe corul, alternând cu vocea:

*Un falnic glas răsună
Din vârful de Carpați;
E glasul țării voastre,
Români îl ascultați:
„De veacuri fără număr
La sânul-mi vă hrănesc,
Nici-când nu dați uitării
Pământul strămoșesc!“*

Candide acorduri de harfă, cu timbru limpede și senin ca cerul Italiei:

*Un glas din depărtare
Străbate-acuma lin;
E-al Romei glas de mamă
Din zări cu cer senin:*

*„Un graiu vorbit de ingeri
Ca zestre eu v'am dat;
Vorbiți-l deci cu fală,
Păstrați-l neschimbat!“*

Eroic se anunță urmarea:

*Ca tunetul de vară
Un tulnic din păduri
Trecește văi și dealuri,
Străbate munții suri:*

*„De câteori sumat-am
În vreme de nevoi,
Venit-au moșii voștri,
Tot cete de eroi!“*

Un motiv de rară frumusețe gingașă pregătește ideea ce vine; mistic, patetic însoțește pianul melodia de cant:

*Și noaptea din morminte
S'aude adeseori
O tainică șoptire
Ce n'au suflet dă fiori:*

*„Prin mii de suferințe
Un nume v'am lăsat;
Blăstăm, blăstăm pe-acela
Ce neamul și-a uitat!“*

Aci culminează cântecul; și strofa aceasta va cutremura toate sufletele.

Puternic, ca tăiată în stâncă, se ridică din pauza ce urmează, încheierea, reluată ca din ne-numerate voci, ca un vot solemn, ca o mărturisire de credință a tuturor celorce au același ideal, a întreg poporului românesc:

*Răsună acest cântec
Prin munți și prin câmpii;
Trecească inimă moarte,
Aprindă inimă vii.
Iar cine neam și țară
Nemernic va trăda,
Disprețul și blăstemul
Să fie plata sa!*

Compoziția d-lui Harșia înseamnă îmbogățirea repertoriului nostru de muzică corală cu o lucrare prețioasă cum puține avem.

Se va cânta întâi la jubileul societății „Petru Maior“ din Budapesta. Apoi va fi pusă la dispoziția reuniunilor de cântări.*)

C. N.

Femeia urită, dar totuși frumoasă

— Jules Bois —

Traducere de Crin

„Cătră tine îmi îndrept — înainte de plecare — toată mărturisirea mea, fiindcă tu ești acel, pe care te-am iubit, și tu ești unicul, căruia nu vreau să-i fac supărare. Dacă ai gătat cetirea acestei epistole, vei înțelege, că hotărârea mea a fost logică și naturală; aceasta e cea mai mare și mai bună dovadă a iubirii fără margini, ce ți-am manifestat-o.

Dacă n'aș muri, fericirea ta s'ar învârti în pericol, e mai bine deci, ca tu să trăiești și mai departe în fericire și ca eu să nu mai trăiesc pentru tine ca o amintire gingașă și de nenit.

Numai în toamna vieții m'am întâlnit cu tine, după tot felul de nefericiri și năcazuri, despre cari cred, că nu le-am meritat și cari, totuși a trebuit să le sufer.

Trebue să-ți spun secretul sorții mele. Mă cunoști, ști cum sunt, și m'ai iubit, deși n'am fost frumoasă. Nu sunt vanitoasă. Părul meu e de o culoare spălăcită, în ochii mei nu lucește văpaia dragostii, nici bucuria, trăsăturile feții sunt urite și puțin grațioase, gura mea e mare și fălcile de asemenea.

Inzădar mi-ai cuprins cu atâta gingașie sânul, care e ca la un copil, mâinile îmi sunt dure și bărbătești. Nici când n'am cercat, ca aceste scăderi naturale să le ascund sub vălul unei afectări, sau a unei elegante și știu și aceea, că în privința entuziasmului las mult de dorit. Prin veselia mea nu răpesc pe nimeni și în înfristarea mea nu e nimic cu ce aș putea supăra pe cineva. În totdeauna am visat de o viață liniștită; am căutat în totdeauna viața regulată, și fără sbuciumări sufletești. Și totuși am cunoscut numai răul, schimbările și viața-mi tragic se va sfârși.

Ca copilă, după moartea părinților mei — fără de avere, m'am liniștit în convingerea aceea, că îmi voi câștiga pâinea ca servitoare. Nu am fost nenorocită, fiindcă îmi plăcea supunerea și aceea, că dacă nu mă observă. Durere, băiatul căsii s'a amoretat de mine. L'am muștrat însă. Băiatul a rămas mut, nici un cuvânt n'a zis. Odată a căpătat un acces acut de nervi și a ajuns în casa de nebuni. Conștiința m'a muștrat încontinuu, am lăsat casa aceea, fără să îi zic cuiva ceva macar la plecare.

Iarăși m'am aflat pe drumuri. Umblam încolo și în coace, fără de nici o țintă și eu, care n'am iubit nici când splendoarea, desigur îndemnată de o putere miraculoasă, ce întotdeauna îmi face rău, am ajuns la Rue de la Paix. Mam oprit înaintea vitrinei unui giuvaergiu. La spate am auzit un șgomot. Dascălul sârmanului copil nebun m'a agrăit, și mi-a șoptit la ureche, că mă iubește. Dascălul! Această mărturisire am ținut-o de un cinism și m'am cugetat la aceea, că pentru aceea vorbește așa cutezător, că nu e cine să mă apere. Mi-a zis: să-i cer ori-ce dovadă de aceea, că mă iubește și el ori-ce condiție a mea o împlinește. Atunci, cunoscându-i sărăcia, ca să mă scap de el, răzând i-am zis: „Vezi aceste brăzde? Dacă mi-le aduci voi fi a ta.“ Apoi am plecat...

Cu câteva zile în urmă, am cetit într'un jurnal, că s'a comis un furt cutezător, dar neizbutit. Dascălul nenorocit a ascultat de mine, a furat brăzdele, dar a fost prins tocmai în momentul, când voia să se suie într'un automobil, cu scopul, ca să mi-le aducă mie.

Nu știu ce strălucire netrebnică emanează din mine, care cuprinde simțurile bărbăților, de nebunesc de ea, sau cad în nenorocire.

* Partitura (partitura) completă se va publica din momentul când un număr suficient de abonamente va acoperi speșele tiparului. Anunțări primește administrația ziarului „Românul“. Aci se poate comanda și „Hora“ de I. Harșia, cu prețul de 2 cor.

besc azi ca un frate către frați. Dar, d-lor, nu voi uita această serbare și cred, că d-voastră veți găsi în ea totdeauna un motiv de mândrie, că ați știut pentru o idee mare să vă biruiți în suflete toate pornirile ce în viața de toate zilele, ne pot pune față în față. Această amintire va rămânea comoara noastră comună, și deci va rămânea pururea viu rostul zilei de azi.

Să trăiți! (aplauze prelungite și îndelung repetate, ovațiuni).

(Va urma.)

Convenția secretă austro-română

„Adevărul“ din București scrie:

Am publicat ieri textul unei convenții secrete austro-române. În titlu am spus: să fie indiscreție diplomatică sau mistificare?

Broșura, din care am extras această convenție, a apărut la Viena, în limba franceză. Am produs textul convenției, cu titlul de document și de curiozitate. Citirea lui arată, că nu poate fi vorba decât de o mistificare, sau poate de o satiră. Pentru această din urmă ipoteză pledează și faptul că pe cuperta cărții, e dat ca editor: „François Ferdinand, Vienne.“ Se știe, cine e François Ferdinand! E prințul moștenitor al Austro-Ungariei. Satira ar fi deci, că viitorul împărat e un indiscret naiv. Cât despre textul convenției, el e o ustoritoare satiră asupra relațiilor noastre cu Austro-ungaria. Noi dăm totul, absolut totul, pentru a nu obține nimic ca națiune. Toate sacrificiile au de scop numai de a obține o siguranță oarecare, pentru coroană și dinastie.

Pe de altă parte însă textul conține lucruri, cari nu numai îl denunță ca apocrif, dar arată că autorul nu e nici bine în curent cu condițiile dela noi.

Astfel vorbește de înlocuirea liturghiei cirtice (?) prin cea latină și de introducerea stilului nou, un lucru de nimica acesta din urmă care totuși nu s'a realizat.

Articolul 3 e o directă satirizare a clericalismului a arhiduceului Franz Ferdinand. Prințisul se încheie alianța contra „liberucetătorilor, socialistilor, anarhiștilor“, ba chiar și „radicalilor din stânga sau liberalilor excentrici“... și se stabilește că „clerul latinizat, aristocrația de sânge și a spadei și marii proprietari vor ținea succesiv frânele puterii“.

În Austria lucrul acesta merge, — la noi însă nici clerul nu s'a latinizat, nici aristocrație de sânge și spadă nu prea avem, — și într'un câțavrem, n'a prea deținut succesiv frânele puterii, ci mai mult nu le-a deținut, — decât le-a deținut.

Cum se vede, multe pasagii ale convenției denunță că e apocrifă. Nu mai puțin a trebuit să-i facem loc, pentru că mai întâi ea denotă o stare de spirit, aceea, că România e absolut la remorca Austro-Ungariei. Și apoi au fost asemenea mistificații în decursul vremii, cari au avut istoria lor interesantă.

CURIOSITAȚI

O statistică.

Într'o piesă de teatru a lui Labiche există un personaj a cărui unică patimă este de a număra toate văduvele cari trec peste un pod așa numit Podul Nou dela Paris.

Un englez a fost și mai tare. El calculează anual cantitatea de funinginea care cade asupra Londrei.

A publicat de curând într'un jurnal rezultatele observațiilor sale.

În 1911, recolta de funinginea a fost de 76.050 de tone, o grămadă imensă în care s'a găsit 6000 tone de amoniac, 8000 de sulfat, 3000 de chlorură.

Apoi englezul face următoarea reflecție:

— Dar dacă mă întrebați la ce folos toate astea? Vă voi răspunde că nici eu nu știu. Totuși, cred — zice mai departe englezul — că e mai bine decât să umblu la cafenea.

unde ne duce

am avut pri-

ființa lor na-

le, sunt canze

diferite deose-

le ordine teo-

a forțelor na-

abuie să tră-

ul la viață e

și facă da-

steagul in-

săi.

din când în

mentul istorie

— desbinarea

pentru multe

Un popor se

n sufletul lui,

ola bariere și

tefeii sufletului

nu aibă ră-

mate ca soarta

imperul habs-

ăna neamului

voie să spun

dea fiecărui

ucnește lupta

încercări de

d-stră, Iașul,

capitală pen-

ite, ovațiuni),

atorie! Veniți

urul comite-

vorbi în nu-

duce glasul

recutate nu-mi

a Iașului de

pt dela ser-

le, cari s'au

artțineau zia-

gândul de

d că atunci

ru ideea de

mală, în fața

ea neamului

atru o pace

l-voastră de

roasă, va în-

unt mândru

șaului, căci

niciodată nu

istrului, din

tatăl meu,

vechii Mol-

zina de azi

și mai tare

suflet de om

ntee divină,

apare numai

eg.

ta, se vor

cuturor, din

ferințele lor

va contribui

letești create

electual va

sufletul d-v.

ând paharul

ăcat, pentru

cea de uni-

n în același

or, pentru

at samă de

u mai avea

și să vă vor-

Apel. Făcând și anul acesta, de paști, o excursiune de studii în Italia cu studenții din cl. VII gimnaziului nostru din Brașov, îmi iau voie a vă ruga să binevoiați să contribuiți cu câte un leu, ca să se poată bucura de această ocaziune și alii studenți săraci, dar distinși, cari merită să ierete la excursiune.

Ajutoarele rog a ni se trimite cel mult până la 10/29 martie. Brașov, 9/22 febr. 1912. — dr. Blaga, profesor.

Alegerea mitropolitului primat în România. În București, ni-se comunică: marele colegiu va fi convocată pentru ziua de 14 februarie a. c., pentru alegerea mitropolitului primat, care se va face în persoana episcopului Teodosie al Romanului, care este agreat la palat, fiind receptorul micilor încipiri moștenitori.

În cazul acesta ca episcop al Romanului va fi ales P. S. Sa arhierul Nicodem Băcăuanul, vicarul sf. mitropolii din Iași.

Sinodul a fost convocată pentru ziua de 11 februarie, pentru alegerea a doi arhierii în locurile rămase goale.

Expoziție de industrie casnică românească. colecțiunea d-nei Maria Cosma. Va fi deschisă în 25 februarie până în 31 martie n. a. c., în fiecare zi la orele 10—12 a. m. și 2—4 p. m., în strada Schevis Nr. 15. Taxa de intrare e de 0,10 fil. Venitul este destinat pentru școala „Reunirii femeilor române” din Sibiu.

Comitetul filial al „Societății pentru fondarea teatru român”, din Oradea-mare își va ține adunarea generală, duminică în 25 l. c. st. n. la ora 10 a. m., în localul școlii gr-or. române, la care sunt rugați a participa toți binevoitorii și prijiitorii mișcărilor noastre culturale.

Pentru comitet: Demetriu Kiss președinte.

D. dr. Al. Vaida în București. Cetim în „Acțiunea”: D. deputat Vaida, energicul luptător român de peste munți, care a fost ieri în capitală, a plecat astăzi la Budapesta.

Un redactor al nostru care a avut fericirea să stea de vorbă cu distinsul orator și luptător român, a auzit din gura acestuia doleanțele și critica sa severă pentru chipul samavolniceștii cum a fost condamnat, de către tribunalele maghiare alt patriot român, deputatul Șerban.

D. deputat Vaida își exprimă indignarea pentru aceasta condamnare, precum și pentru uneltirile ce le ursește încă mult autoritățile ungurești, care se pregătesc să caseze mandatul de deputat al d-lui Șerban.

„Orice ar face însă ungerii — ne-a spus d. Vaida — Șerban va fi reales deputat, fiindcă românii din ținutul său nu șovăiesc față de datoria lor cetățenească”.

Deputatul Vaida a luat masa într-o societate de amici, printre cari se aflau d-nii d. Andrei Popovici, dr. Popovici, căpitan Popovici și alții.

— „Cu regret vă părăsesc, ne-a spus distinsul luptător român, dar mă duc acolo unde datoria de patriot mă chiamă. Un lucru vă rog, pe d-tră, scriitorii români, să îmbrățișați mai de aproape cauza noastră”.

Profesorul dr. Gustav Weigand va pleca, după cum ni se anunță, peste 10—15 zile în Albania, pentru o călătorie de studii.

Spre știință aceluia, cari ar voi să corespundă de d-sa.

Succesele „Tribunei”. Ni se scrie: Adunarea generală a casinei române din Sângeorgiu-român în ședința ținută la 12 l. c. fără nici o discuție a hotărât respingerea „Tribunei” din lista ziarelor abonate.

O excursiune la Ierusalim. Comitetul societății de excursiuni culturale din România a hotărât să organizeze anul acesta o frumoasă excursiune la Ierusalim cu ocazia sărbătorilor sf. Paști. Pot lua parte și persoane, cari nu sunt înscrise în societate. Inscrerile se fac la sediul societății, București calea Victoriei nr. 58.

O desmintire a ziarelor italiene. „Popolo Romano” și alte ziare italiene declară, că știrea venită din Constantinopol nu este adevărată, după care turcii și arabii ar fi făcut un atac la Derna în 13 l. c. și ar fi ocupat două fortărețe. În lupta aceasta italienii ar fi suferit pierderi considerabile.

Contrar acesteia ziarele italiene afirmă că turcii au încercat un atac la Derna în 11 l. c., dar au fost respinși. Italienii au avut 3 morți și 22 răniți, pe când dușmanul a lăsat pe câmpul de luptă 60 morți și mulți alții cari i-a luat cu sine.

Nenorocire într-o biserică. În localitatea Stelle s'a prăbușit în biserică catolică o parte a bolții, în timpul serviciului divin. Un cirac al preotului care se afla în apropiere de altar fu rănit mortal. Printre credincioși izbucni o panică strașnică care n'auv în urmări regretabile.

Lucrările monumentului Cuza Vodă, sunt complet terminate. Inaugurarea statuei se va face cu mare solemnitate în primele zile ale lunii mai. La serbări vor asista și delegațiunii din Transilvania și Bucovina.

Teama de război. Svonurile lansate despre un război inevitabil la primăvară au pus autoritățile financiare din Ploști în mare încurcătură. Eri s'au prezentat la administrația financiară din Ploști numeroși inși cerând să și retragă economiile ca nu cumva sumele lor să fie confiscate din cauza războiului.

Cea mai grabnică dezmințire. Faptul s'a petrecut la Sebastopol. Șeful de birou al poștei

din acest oraș, fiind înștiințat printr'unul dintre subordonanții săi, că corespondentul unui ziar din Petersburg, telegrafiază ziarului său chiar în acel moment semnalând dispariția pachetelor expediate sub bandă, s'a grăbit să telegrafeze la rândul său redacției numitului ziar următoarele:

„Correspondentul vostru vă telegrafiază în acest moment, cu știință, o informație mincinoasă, asupra unor pretinse furturi ce s'ar comite la biroul nostru postal. Dacă publicați acea depeșă vă învnt în virtutea legii presii să reproduceți imediat și dezmințirea”.

Nu se poate contesta promptitudinea șefului biroului postal din Sebastopol, dar întrebarea este:

Cum rămâne cu secretul invialabil al corespondenței?..

Un club de sinucigași. Poliția din Petersburg a dat de urmele unui „Club al sinucigașilor” care numără câteva sute de membrii printre cari și femei. Fiecare membru tras la sorți trebuia să se sinucidă până la un anumit termen; în caz contrar, era omorât de ceilalți membrii ai clubului.

Botezul unui nou dreadnought. Secțiunea de marină din ministerul de războiu din Viena face cunoscut că prin decizul prea înalt de datul 19 n. l. c. cu ocaziunea lansării pe apă a noului dreadnought „Tegetthoff” la botez va asista ca nașă arhiducesa Blanga.

Arestarea unui preot imoral. Preotul protestant din Ostersee a fost arestat sub bănuiala perzistentă de a fi înecat pe soția sa. Preotul fusese pedepsit de autoritățile bisericești pentru diferitele sale aventuri de dragoste, și era în ajun de a fi destituit.

Instalarea nouilor episcopi în România. Din București ni-se telegrafiază: Duminică în 12 februarie se va face la palat instalarea nouilor episcopi Teodosie al Romanului și Calist al Argeșului.

Apropiata demisiune a marelui-vizir. „Jeny Gazetta” află că marele-vizir, Said-Pașa va demisiona zilele acestea și ministrul de externe Assim-Bey, va fi însărcinat cu constituirea noului cabinet. Ziarul „Ikdam” afirmă că ministrul de finanțe va demisiona și el, din motive de sănătate; el va fi înlocuit probabil de fostul ministru al lucrărilor publice, Haladjian Effendi. Alte ziare anunță viitorul consiliu de miniștri va conferi asupra joncțiunii rețelei de căi ferate turcești cu aceea a căilor ferate bulgare. Dacă Bulgaria va conveni asupra acestei joncțiuni, Turcia va continua totuși cu construirea liniei proiectată până la granița Bulgariei.

Distingerea protopresbiterului militar P. Boldea. Suntem informați, că prin un ordin al comandamentului corpului 12 de armată din 8 fe-

FOIȚA ZIARULUI „ROMANUL”.

NICOLAE GOGOL

Suflete moarte

(ROMAN)

Trad. de Senior

(33)

— Urmare —

— La dreptul vorbind, eu nu știu... să îmi spui... Și în sfârșit, eu... fiindcă... fiindcă... credeți, nu s'a mai întâmplat niciodată să vând morți.

— Aceasta se înțelege dela sine. Ceea ce ar fi ciudat e ca d-ta să fi vândut marfa de aceasta, mămuca, să fi găsit cândva vre-un cumpărător. Haide, spune: gândești d-ta că poate fi vre-un folos de pe urma celor ce sunt pe pământ?

— Nu, eu nu mă gândesc cătuși de puțin la asta. Ce câștig să ai pe urma aceluia, pe care i-ai băgat în pământ! Haida de, folos! Nu, nu-i de tras de aici nici un folos... nici unul, fiindcă e necaz și pierdere pentru mine tocmai fiindcă sunt morți, morți, în toată legea, e adevărat... Dar după toate acestea, n'o să vândă...

— Vai, vai! are să înceapă iară. Ce, e tare de cap! — gândi Cicikof. Ascultă, mămuca, trebuie să fii mai înțeleghătoare și să vezi lucrurile cum sunt ele. Gândește-te numai că te ruinezi; d-ta plătești pentru mort ca și pentru viu... așa e?

— Oh! tătuca, nu-mi mai vorbi de asta! sânt

acum abia trei săptămâni, am vărsat peste o sută cinci zeci de ruble*. Și, într'noi fie zis, a trebuit să ung și pe d. zacedatel...

— Ei bine, vezi mămuca. Și acum ai în vedere că n'o să mai fii nevoită să ungi pe magistrat. De aci înainte, pentru aceste optsprezece suflete eu răspund și plătesc. Eu și nu d-ta, să se știe aceasta, eu am grija și datoria să plătesc birul și toate cheltuielile mărunte privitoare la niște oameni cari nu-ți mai folosesc, fiindcă sunt morți. ba am să merg mai departe în favoarea d-tale: voi plăti eu și numai eu, cu propriile mele parale, toate cheltuielile de inscripție și de timbru și taxa actului de donație sau de cesiune, de vânzare, cum vei voi să-i zici. M-ai înțeles, nu-i așa?

Bătrâna rămase eu totul pe gânduri. Da vedea că afacerea oferă o aparență de avantaj real pentru ea. Dar felul acesta de afaceri nu era mai puțin nou și necunoscut. Ea începuse a se teme cu tot dinadinsul ca negustorul acesta, nu de morți proaspeți, ca cioclii din oraș, ci de răposați îngropați de mult, grămădindu-și ficțiunile sale de cumpărare peste ficțiunile fiscului, să nu găsească în toate acestea un mijloc de a o înșela. Acest domn cumpărător picând la ea, D-zeu știe de unde, ea și cum ar fi ieșit din firoasa vijelie a nopții... acesta era suspect.

— Ei bine dar, mămuca, haide, dă mâna, și să sfârșim, — reluă Cicikof.

* Peste 160 lei. Tot zacedatelul e acela care strânge darea birului și liberează chitanțele.

— Vai Doamne, ci ascult-mă, niciodată, am spus, dar absolut niciodată nu mi-a trecut prin gând să vând morți. Vii, da, am dat, e adevărat. Și poftim nu mai departe decât acum trei ani, am vândut lui Protopopof două fete cu o sută de ruble, și pentru aceasta mi-a mulțumit mult, spunându-mi că au devenit la el muncitoare excelente. Inchipuieți că ele îi fac acum toată treaba în casă!

— Foarte bine, cât că acum nu-i vorba de cei vii, D-zeu să-i aibă în pază; eu îți cer pe cei morți.

— În adevăr, cât că, vezi d-ta mergi așa de repede! eu mă tem, da, mă tem, să nu fii în pagubă, într'un fel ori în altul; știu și eu? Poate că tu, tătuca, îmi cureți... morții, da, fie; dar totuși dacă ei fac de trei ori, de patru ori atât...

— Ei, mămuca, asta-i! ah! mata ești nu știu cum? Poftim! Da cât vrei să faci? Nu-s decât oase seci, praf, cenușă... Fie orice pe lume, nu zic un sfert de rublă nici o Bopeikă, dar nu nimic, o sdreanță, o rămășiță de cărpă, e oricând un lucru, are un preț, poate folosi la trebuință; un țopărlan țile cumpără pentru fabrica de hârtie a districtului, dar cenușa aceasta, pulberea aceasta de om, nimeni nu se îndeamnă desigur s'o scoată de acolo de unde e, ba e așezată la o adâncime de patru picioare în pământ ca să rămână acolo. Ce ai și voi să faci cu dansa.

— Asta-i curatul adevăr. Nu, nimeni n'are trebuință de așa ceva, pe cât știu eu. Dar, vezi

După puțin timp am ajuns într-o familie bună, unde căsenii trăiau într-o înțelegere bună și se iubiau reciproc, deși nu aveau copii. Madama era frumoasă și foarte serioasă. Domnul încă o iubea și nu era între ei jaluzia. Dar fermecăturile, cari umblau după mine, nici aici nu m'au lăsat în pace. Și au divorțat. Femeia a înnebunit.

Cât e pentru mine, deși starea de până acum s'a schimbat, n'am simțit nici o bucurie. Bărbatul meu era jaluz, mă iubea, eu nu-l iubeam; și am divorțat.

M'am decis, ca să trăiesc viață liniștită în vila mea de lângă Aix-les-Bains. Treceau zile, săptămâni întregi de nu mergeam nicăiri, am voit să nu cunosc pe nimeni. Am plecat de aici și umblam prin ținuturi încântătoare, în aerul lor curat. Atunci m'am întâlnit cu tine. Și tu ai văzut o mulțime de oameni, ai umblat în lumea largă, pentruca să-ți scrii versurile cele frumoase lațarmurul râului, în umbra unei stânci. Și mie mi-ai dedicat niște versuri și acestea mi-au răpit inima. Și te-am iubit. În fine stăteam în pragul unei fericiri nețărmurite, dar mi-a venit în minte vrăjitoria, căreia i-au căzut pradă atâția indivizi. Și fiindcă te iubesc vreau să încunjur aceea, ca să cazi pradă acelei sorți nefericite, ce mă urmărește pe mine, ca să se arunce asupra acelora, cari mă iubesc, fiindcă nu mă îndoesc nici decât scumpele, că și tu ai cădea pradă. Simt și sunt sigură, nu mi-ași ști explica pentruca, dar experiența și instinctul mi-o șoptește.

Așadar iartă-mă și mă uită curând. Când vei ceti aceste rânduri, deja de vre-o câteva ore în tăcerea nopții am părăsit căsuța noastră, unde te-am primit pe tine. Rămăs bun! Eu plec pe cărarea aceea încurcată, ce duce la lac, acolo slobod luntrea, ce mă așteaptă la țarm. Și după aceea, dacă voi fi destul de departe de țarm, încet mă slobod în apa cea afundă. Când undele lacului îmi vor servi de văl, atunci va crepa și dracul acela, care a făcut — deși is urită — să fiu iubită de bărbați și deși sunt nevinovată, a făcut ca astfel să-mi sfârșesc viața.

Blaj.

Balul Tohănenilor

În seara de 29 ianuarie a. c. a avut loc în sala societății „Dacia-Traiană” din București, balul sătenilor din com. Tohanul-vechiu. Sala societății era neîncăpătoare față de marele număr de invitați. Grupuri, grupuri discutau de pe acasă. Oameni născuți în același sat, cari nu se văzură de ani de zile, s'au întâlnit de data aceasta ca să petreacă împreună cu lăsața secolului, așa cum petreceau acasă, cu joc și cântec.

Cei curând veniți de acasă aduceau vești, cei ce nu se văzură de mult timp își spuneau pe unde au fost, ce au făcut și cum duc amarul vieții în București. Pe fața tuturor se observa o deosebită bucurie.

În mijlocul veseliei generale d. N. Muscanu, se urcă pe scenă și spune; că tohănenii au hotărât să dea și ei un bal al lor, ca să se poată strânge și ei odată la un loc și adăoga: să rugăm pe părintele dr. Ioan Bălan, să ne spună câteva cuvinte, ca să se știe, că tohănenii au venit la bal cu popă cu tot.

Părintele dr. I. Bălan, ține o înflăcărată cuvântare, arătând, că datoria tohănenilor este de a se strânge cât mai des la olaltă ca fiind mereu în legătură unul cu altul să știe toți tohănenii totdeauna, când cutare e bolnav, dacă cutare se însoară și așa mai departe. Iar dacă unul n'are slujbă să-l ajute, căci ajutând pe consăteanul tău, ajută neamul din care face parte. O națiune e puternică prin credința ce o are către un ideal. Națiunile care au credință acelea nu pier niciodată. Și nu trebuie să uităm, că credința a fost aceea care ne-a salvat limba și naționalitatea noastră. Prin cultură să ne ridicăm la credință. Să fim credincioși cu sufletul și cu mintea, căci numai așa ne vom menține și ne vom ridica în fruntea națiunilor civilizate. Și cu credința în suflet într'un viitor mai frumos să strângem rândurile și în orice ocaziune să cântăm: Hai să dăm mână cu mână ce-i cu inima română. Ultimele cuvinte au fost acoperite cu aplauze și cu trăiască.

Au luat parte la bal familiile: Coanta, Crăciun, Vlad, Popa, Moldovan, Măeruț, Cabași, Botezan, Tomas, Stoica, Muscanu, Bobinea și alții.

Apoi s'a făcut o colecție, s'a strâns suma de

20 lei, care s'au donat bisericii gr-catolică din București.

Merită toată lauda inimoșii inițiatori, cari s'au gândit ca măcar odată pe an să strângă la un loc pe toți tohănenii, să petreacă ca la ei acasă.

Pentru com. societ. „Dacia Traiană”,
Stefan Petra.

INFORMAȚIUNI

Arad, 23 februarie n. 1912

Mersul vremii

Institutul meteorologic anunță însemnată scădere în temperatură și vreme uscată.
Prognostic telegrafic: frig, eventual ploi.
Temperatura la amiază a fost de 12 Celsius.

Bursa de cereale din Budapesta

(După 50 kgr.)

Grâu pe aprilie	Cor. 11'76
„ „ maiu	11'61
„ „ octomvrie	11'02
Secară pe aprilie	10'60
„ „ octomvrie	9'27
Cucuruz pe maiu	8'90
Cucuruz pe iulie	8'79
Ovăs pe aprilie	10'23
„ „ octomvrie	8'53

Pentru colaboratorii noștri. *Fiindcă scrisul pe ambele pagini ale foilor, pricinuește greutate și întârzieri la culegere, rugăm pe colaboratorii noștri să binevoiască a ne trimite manuscrisele, pe viitor, scrise numai pe câte una din pagine și cu cerneală...*

Cultul energiei. *Atragem atențiunea asupra conferinței cu acest titlu pe care o publicăm în foiletonul nostru de astăzi.*

Subiectul conferinței ținută în seara de Lunișcă 8 ianuarie de către d. Nicolae Bălănescu distinsul avocat din Giurgiu și fost deputat în mai multe legistaturi, în frumoasa expunere ce i-a dat-o autorul credem că va fi de un real serviciu culturii românești, ajutând la răspândirea ideilor sănătoase și cu totul de actualitate, cari au dat conferinței domnului Nicolae Bălănescu strălucirea convingerei și căldura puternicelor sentimente de încheiere a solidarității noastre naționale prin energia muncii, a culturii și a patriotismului.

† **Dr. Liviu Leményi.** *La încheierea ziarului primim dureroasă știre despre moartea vrednicului român dr. Liviu Leményi adv. în Sibiu, membru al comitetului național, etc. întâmplată azi în Sibiu.*

Odihnească în pace.

Către teologii din Oradea-mare. Cernăuți. — *Intrunirile academice „Bucovina” și „Moldova” din Cernăuți intrunite în conventul delegaților din 21 februarie 1912 urează bravilor teologi felicită pe baviu teologi pentru jertfa adusă pentru idealurile noastre sfinte românești. — Seniorul „Moldovei”, Munteanu. Seniorul „Bucovinei” Zugrav.*

Noul tovarăș al trădătorului Mangra. *Săptămâna trecută a petrecut în Budapesta Arsenie Vlaicu din Brașov, directorul „Deșteptării” moderate, în chestia înființării unui nou ziar guvernamental. Vlaicu a conferit timp îndelungat cu trădătorul vicar Mangra. Vestile lansate de „Gazeta Transilvaniei” cu privire la întemeierea noului ziar guvernamental sub șefia lui Mangra, Brote, Vlaicu se confirmă.*

Mai notăm aici separat că Matei Voileanu

asesorul consistorial din Sibiu asemenea a fost zărit zilele acestea în Budapesta în societatea celebrului parvenit Șeghescu.

Rugare. *Apelăm călduros la toate onorabilele persoane, cari au primit dela societatea „Clubul Român” din Viena, mărci cu chipul d-lui prof. N. Iorga, cu scopul de a mări fondul societății, să binevoiască a le rescumpăra, sprijinind astfel societatea, sau a le retrimite. — Gheorghe Vitencu, președinte.*

Onor Ziarului „Românul” Arad. *Casa de cetire „Mihail Kogălniceanu”, instituție pusă în serviciul răspândirii culturii noastre naționale, salută cu entuziasm, din inima românismului liber, însuflețita atitudine, aureolată de sacrificiu, a celor 16 seminaristi români din Oradea-mare, iubitori ai limbei străbune ai neamului care le-a fost obârșie.*

Ea le dorește și pentru viitor același eroism la lupta dreaptă ce se dă pe tarâmul național și cultural, spre cinstea noii generații și spre fala și izbânda viitorului.

I. Apostolescu, G. Antonescu, V. Atanasescu, C. Balteanu, Corneliu Bobancu, Ioan Buzescu, Nicu Bozianu, Scarlat Constantinescu, C. Constantinescu, G. Crivaț, U. Constantinescu, Marin Costescu, M. Calotțoiu, Gheorghe Clătică, Eugen Cocută, G. Cornescu, Traian Dumitriu, C. M. Dumitrescu, Ilie Deleanu, Ioan Dimitrescu, N. Enăchescu, N. Ene, I. Filimon, Dumitrie Petcu, Corneliu Gataianță, C. Grigoriu, Iancu Georgescu, Mihai Gheorghiu, Nicolae Grigoraș, Ion Iliescu, Tiberiu Isaie, T. I. Istrate, Nicolae Ionescu, Aurelian Ionescu, Eugen Hociung, Ioan Herța, Ilie Herța, Petre Jilavă, Luca Ion, dr. Manolescu I. Mladian, Mihăescu Ștefan, Marcu Nicolae, Manolescu I. Miniu C. Munteanu C., Maior Florea, Mateescu G. Mateescu C. Moldoveanu D. Marin, Moldoveanu Nicole, Nanu D. Niculescu, D. P. Niculescu, Gh. Picheru, Niculescu G. Niculescu, G. Opreșcu Dobrița, Pereanu P. G. Parvulescu C. N. Popescu Cornelia, Pop Florantin I. Paun Iordan, Popescu D. Petrovici, Petrescu Manole, Păcuraru Anton, Pănescu Constantin, Romano M. C. Suru P. Stănescu C. Săvulescu Matei Sachelarie Ilie, Ștefanescu Isidor Satrigian B. Sandulescu Alex. Sandulescu Ștefan, Spiridon Alex. Trancu L. Gheorghe Tanasescu Octav, Tanasescu Ion, Trifu Vasile Trifu Ion, Teodorian Constantin, Vărgolici Eug. n. Verzea Alexandru, Vasilescu Ion, Văncu Gh. Zamfirescu P.

Pentru conformitate
Gh. L. Trancu

O ședință importantă a societății „Petru maior”. *Duminecă în 25 febr. n. la 3 ore d. a. se va ține în localitățile societății ședința generală extraordinară, al cărei program este compus în modul următor:*

1. Rapoartele diferitelor resorturi.
2. Raportul general al președintelui.
3. Luarea măsurilor decisive cu privire la aranjarea serbărilor jubilar.
4. Propuneri și interpelări.

Deoarece în această ședință a societății se vor lua importante hotărâri, stabilindu-se până în cele mai mici detalii acțiunea ei externă și internă în viitor, apelăm ca simțul de datorie a fiecărui universitar român din Budapesta spre a exista.

Numiri. *Monitorul oficial sub nr. 2991/1911 P. publică numirea d-lui dr. Dimitrie Cioloca, profesor în Caransebeș, de translator pentru limbile maghiară—română și română—maghiară, atât pentru traducerea verbale, cât și în scris, (traduceri și autentificare de documente), pe lângă tribunalul reg. din Caransebeș și județele cercuale de pe teritoriul lui (Caransebeș, Teregoava, Bozovici și Orșova).*

Convocare. *Pe baza scrisorii comitetului central al Asociațiunii de datul 15 ianuarie 1912 nr. 1927—1912, ne luăm voie să conchemăm pe toți membrii și sprijinitorii culturii românești de pe teritoriul despărțământului Aiud-Teiuș al Asociațiunii pe ziua de 7 martie (joi) la orele 11 a. m. în localul școlii române din Aiud la adunarea generală extraordinară carea va avea să se pronunțe asupra dimisiei prezidentului despărțământului și eventual să aleagă un alt prezident-director.*

Aiud la 18 februarie 1912, dr. Emil Pop, vice-prezident Nicolae Marcu, secretar.

Apel. *Făcând cursiv de studii gimnaziului noștră, rugându-i să se poartă la studenții sărați la excursiile. Ajutoarele r. 10/29 martie. șif Blaga, profes.*

Alegerea m. *în București, ni convocat pentru alegerea mitropolitului persoana episcopului este agreeat începî moștenit.*

În cazul ales P. S. Sa. arul sf. mitropolitului Sinodul a f. bruarie, pentru de rămase goale.

Expoziție *tă, colecțiunea în 25 februarie ecare zi la ora 10 strada Schew. 0 fil. Venitul e. funii femeilor.*

Comitetul *te teatrului d. d. unarea genera. l ore a. m., în are sunt rugați prijinitorii miș. Pentru co.*

D. dr. Al. *Acțiunea: D. toman de peste plecat astăzi. Un redact. a stea de vorb. măn, a auzit d. tica sa severă. fost condamnat patriot român.*

D. deput. *tru această con. rile ce le urges care se prepara d-lui Șerban.*

„Orice a *Vaida — Șer. mării din înu. lor cetățenesc.*

FOIȚA

(33)

— La spui... Și în nu s'a mai f. — Acea fi ciudat e c. mămucă, să Haide, spune folos de pe t.

— Nu, asta. Ce cășt. băgat în păr. de aici nici pierdere pe morți, în tot acestea, n'o.

— Vai de cap! — să fii mai în sunt ele. Gă. tești pentru — Oh

bruarie n. c. (numărul decretului 36) Escelenta Sa, domnul general de infanterie *Kövess de Kövessháza*, e-primă domnului protopresbiter militar *Pavel Boldea*, din prilejul permutării sale dela Sibiu la Viena, *laudă și recunoștință pentru eminentele servicii* prestate timp de șase ani la acest comandament de corp, al cărui soldați sunt în mare majoritate — români. Trimitem sincere felicitări zelosului și harnicului protopresbiter, care după cum auzim, a fost primit cu multă bucurie în Viena din partea coloniei române de acolo.

Telegrafia fără fir aplicată la baloane. Hala de aviațiune din Frankfurt a fost prevăzută cu o stațiune de telegrafie fără fir care va fi mereu în legătură cu toate baloanele sistem Zepelin aflate în călătoria aeriană.

O dramă amoroasă. În gara din Varșovia studentul universitar Galambek a ucis cu 6 focuri de revolver pe iubita sa, o studentă în medicină, apoi vru să se sinucidă cu un alt revolver, dar fu împiedecat. El fu arestat.

Parlament feminin. În Lyceum Club, primul club feminin din Londra, s'a organizat un parlament model. Cabinetul este compus din femei distinse în literatură și artă. Parlamentul își are majoritatea sa guvernamentală și două grupe din opoziție. Se discută ca și la Camera Comunelor, chestiile zilei: administrație, finanțe, liberarea femeilor, educația obligatoare.

Deliberările sunt urmărite cu interes mai ales de către membri ai adevăratului Parlament, curioși de a vedea cum parlamentarii feminini își îndeplinesc datoria lor legislativă.

Un atentat zădărnicește la Țarsoje-Selo. Noaptea trecută a fost arestat în gara din Țarsoje-Selo, un căruțaș, care devenise de câteva zile suspect poliției, deoarece după toate probabilitățile, el observa orele când plecau dela birouri diferite inalte personalități. Arestatul povestește mai întâiu o istorie fantastică anume, că fusese angajat de mai mulți domni ca să bată pe inginer. S'au făcut diferite perchezițiuni domiciliare, cari au dus la arestarea mai multor persoane.

Germania va interveni în Creta. Se afirmă că ambasadorul Germaniei la Constantinopol ar fi declarat, că în cazul când drepturile sultanului asupra Cretei vor fi atinse, guvernul german va ieși din rezerva sa pentru a lua apărarea Turciei. La rândul său guvernul austriac va avea aceeași atitudine.

Din suferințele fraților aromâni. În momentul când telegramele din Constantinopol ne anunță că patriarhul grec a trimis pe vicarul său să facă o vizită ministrului nostru la Constantinopol și că, cu această ocazie, se vor relua relațiile dintre legațiunea noastră și patriarhie, ce sunt întrerupte de aproape 8 ani, ziarul „Dreptatea”, din Salonic, organul comunităților românești din Turcia, aduce următoarele vești triste despre ispră-

vile bandelor patronate de episcopii aceleiaș patriarh.

„La 21 ianuarie noaptea, ceata de 8 antartii greci, de sub comanda căpitanului Secetopulos Ticularas, s'au dus la turmele lui Mărgărit Catohi și d. Caciuperi, din comuna românească Avdela, și după ce au bătut de moarte pe păstori, au masacrat 170 oi. Noroc că proprietarii turmelor lipsind de acasă, au scăpat cu viață.

Vina numiților proprietari de oi este că ei sunt naționaliști declarați, și își trimit copiii la școlile românești și primesc în casă preot român”. Alta: „O bandă grecească de sub conducerea antartului Nani Zaroiiani, a masacrat 6 catări ai românului Iani Sambural, un bun naționalist din comuna Culceni, caazna Catrina.

Autoritățile au luat măsuri pentru prinderea antartilor greci”.

Ciocnire de trenuri într'un tunel. Din New-York vine știrea: În tunelul Hoosac (Massachusetts), cel mai lung tunel din America, s'a ciocnit un tren de persoane cu unul de marfă. Exploziuni grozave și un foc puternic împiedecă intrarea în tunel pentru a ajunge la locul nenorocirii. Autoritățile spun, că nu se va putea da ajutor nenorociților până sâmbătă, duminică. Circulația trenurilor este întreruptă. S'a constatat, că până acuma patru inși au murit, 17 vagoane de mărfuri sunt cu totul distruse.

Acheta asupra omorării lui Stolypin. Din Kiew se anunță că acheta oficială asupra omorării lui Stolypin a stabilit că atentatorul Bagrov a comis atentatul în urma însărcinării partidului socialist-revoluționar.

În capul acestui partid se află un delicvent politic fugit din Siberia, anume Winogradov.

Falimentul unei Bănci. Avocatul Talem, care ar fi sosit la Roma pentru a interesa institutele financiare italiene pentru banca din Salonic Modiano și Aladini care a încetat plățile, a avut azi, la Consulta, o lungă conferință cu ministrul de externe, marchizul din San Giuliano.

Prezența lui Talem la Roma a provocat o senzație generală.

— „Românul“ se găsește de vânzare la chioșcul de ziare dela gara căilor ferate a statului (Staatsbahnhof) din Viena.

x Grăbiți și cumpărați dela Korányi în piața Libertății, ghetă, pălării și alți articoli de modă pe lângă prețuri enorm de ieftine, cari se vor vinde numai scurt timp.

Aviz! Fiecare român de bine, care ar fi lipsit de mașini agricole, motoare cu benzină ferărie, arme, etc., să cerceteze firma românească *Frații Burza din Arad*, (Borossánd-tér). Sprinjiniți pe Români!

d-ta, ceace mă zăpăcește aici e că astea nu mai sunt suflete, căci astea sunt suflete moarte...

— Ei, poftim cap! Trebuie să-i fi cioplit cineva din inima unui stejer bătrân. — își zise în sine Cicikof, care începea a se simți la capătul răbdării. Poftim acum și te înțelege cu o căpățină seacă ca asta! Dar mă face să mă treacă toate nădușile, afurisita de bătrân! Și scoțându-și basma din buzunar, el se șterge pe frunte, care era în adevăr acoperită de o sudoare bogată.

De altfel Cicikof greșea când punea la inimă o încăpățănare a bătrânei. Căci uite cutare personaj, cutare om de etat chiar, care, nu într-o singură sfacere, e tot așa de puțin inteligent ca Corobocika. Odată ce i se vără în cap, ca un cuiu, o idee oarecare, nu-i mai scoți ideea aseasta decât cu prețul celor mai mari silinți și prin cele mai energice mijloace, zădărnice îți vei îngrămădi argumentele cele mai clare sub formele cele mai ademenitoare, nimic nu folosește, și-ți obiectează o nimica toată, o absurditate, o vorbă de idiot din care nu mai iese.

După ce își șterse fața, Cicikof se hotărî să încerce dacă nu mai era cumva vre-o cale prin care ar putea aduce pe bătrână la calea voită. El îi zise:

— Mămucă, ori că mata nu vrei să mă înțelegi, ori că îți cam place să vorbești numai ca să vorbești... Eu îți ofer bani; cinsprezece ruble

hârtie sunt bani. N'ai să-i găsești în pulberea de pe drum, te rog să mă crezi... Haide, fâmi oarecari mărturisiri; cu cât ai vândut miera?

— Cu douăsprezece ruble un pud.

— D-ta îți ei un păcat pe suflet. Haide, mămucă, nițică conștiință! matale n'ai vândut cu douăsprezece ruble.

— Cu douăsprezece ruble; e adevărat precum D-zeu este și m'aude!

— Ei bine, fie; dar vezi d-ta ca să ai aceste douăsprezece ruble, ai dat miera, și-ai dat miera ta, nu așa? și miera aceasta ai cules-o poate într'un an de griji de silinți, de greutate; ai alergat, și-ai obosit caii, ai ucis albine, le-ai hrănit toată iarna într-o groapă; toate acestea sunt muncă... dar sufletele moarte nu sunt o operă din lumea asta de aici; d-ta n'ai avut să-ți dai nici o silință, să iei nici o măsură: n'a trebuit decât voiața lui Dumnezeu ca sufletele acestea, spre marea pagubă a gospodăriei d-tale, să fie în stare să treacă la un alt stăpân. Cu miera d-tale ai făcut douăsprezece ruble, răsplata dreaptă a muncii și a osteneții d-tale, pe câtă vreme aici capeți bani, mămucă, pe nimic, mai puțin de cât nimic, și nu douăsprezece și cincisprezece ruble, și asta nu în bani de argint, ci în trei drăguțe de hârtioare vinete, aproape noi”.

(Va urma.)

La cenzura de avocat pentru Maros-Vásárhely pregătește cu internul său probat în scurt timp institutul advocatului *Dr. Rudolf Polcz* în *Kolozsvár* str. Eggyetem nr. 7.

Ca instructori sunt rugați exclusiv advocații cu pregătire teoretică și practică desăvârșită. Prețuri moderate, — condiții de plătere avantajoase.

x La firma *Kerpel Izsó* din Arad, să împrumută cărți de cetit, (să dau și în provincie) pentru 60 de volume să plătește pe lună 1 cor. 40. Pentru 180 de note de pian plătește pe lună 2 cor. 40.

x Articoli de tombolă și pentru cadouri: n alegere uriasă, se află pe lângă prețurile celei uai ieftine la *Fischer Simon Nagy* Aruháza, Arad, Szabadság-tér No. 12.

Bibliografie

„Săptămâna politică și culturală anul II, nr. 9 cu următorul sumar: Barbu Catargi, Monopolul liberal. (II) (urm. și sfârșit). Grigore P. Carp, Epitropia Casei Obștei târgului Bărlad. Ing. C. R. Mircea, Agitațiuni tendențioase. Dr. D. Tatușescu, Conferința sanitară dela Paris (II). Nigrim, Beția morții. Cronicar, Evenimentele politice. Polemici Layotă, Scrisoare d-lui Corneliu Moldovan, „Secretarul Soc. scriitorilor români”. Supliment. Din scrierile inedite ale lui Ștefan D. Grecianu: Genealogiile documentale ale familiilor boierești (Bădenii). Ilustrații: Vedere a stălpilor liniei de tramvaie din str. Mercur, București. Vederea din față și din profil a enormelor manșoane ale stălpului de tramvai așezat pe str. Cărgheorghievici colț cu str. Lipșcani Buc.

POȘTA REDACȚIEI

Alice, în *Panciova*. Autorul acestui roman este Alessi. Se poate comanda la „Librăria diecezană”, Arad. Prețul 3 coroane plus 30 fileri porto postal.

D. I. Cl. I. în Budapesta. S'a anunțat, dar probabil că d-ta n'ai observat.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI

I. L. în Năsăud. No. corect 1370. E greșală de tipar.

G. S. Timișoara. Cu poșta de azi am primit 7 cor. ca abonament.

Dr. A.R. Marosvásárhely. Am luat dispoziții ca foaia s'o primii la timp.

I. H. paroh. Székut. În 4 ianuarie am primit 14 cor. Foaia mergea regulat în Lipova, Alsó-marospart-utca 51. D-voastră nu ne-ați avizat despre schimbarea adresei și așa venind foaia îndărât zilnic, am sistat-o. Acum o să meargă în Székut.

Redactor responsabil: Atanasie Halmăglan.

AVIZ!

Un practicant de farmacie
cu ceva praxă, român, care cunoaște și limba maghiară află aplicare în farmacia mea, pe lângă leaful lunară bună. Respectivul funcționând stabil, cu un asistent diplomat, se va împărtași de o instruire excelentă. Oferte a se trimite la apoteca „Sfântul Gheorghe” în Oraviczabánya.

Dr. Brutus Macaveiu

medic univ. specialist în morburile femești ord. 9—11, d. a. 3—5.

Timișoara, Kossuth-tér Nr. 2, etaj. 2.

Telefon Nr. 11—68.

Un milion

de viță de vie pentru altoit „Riparia-Portalis“ (Glorie de Mantpellier) se află de vânzare la preotul **Petru Pelle** din **Miniș** (comit. Arad.)

Se vinde

o casă din mână liberă, cuprinzând, birt, (cârciumă) cu popicărie și cu mobilierul necesar precum și o casapie, extinzându-se casa pe trei străzi, la colț. Doritorii de a cumpăra să se adreseze la **Gheorghe Ciorogar, (Lugoj)**, strada Atanasievici nr. 10.

„DRĂGANUL“
Institut de credit și economii în Beiuș.

Concurs.

Direcțiunea institutului de credit și economii, societate pe acții din Beiuș „Drăganul“ publică concurs pentru

ocuparea postului de practicant

cu termen până în **15 Martie st. n. a. c.**

Doritorii de a ocupa acest post, au să dovedească că au absolvit o școală comercială cu examen de maturitate.

Salariu anual 840 coroane.

Ofertele sunt a se înainta la adresa direcțiunii.

Postul este a se ocupa imediat după alegere.

DIRECȚIUNEA.

GREȘESC FOARTE MULT

aceia cari în contra reumei, podagrei, înțepăturilor, sfâșierilor, durerilor de spinare și spate, dureri de oase etc. **în locul**

REPARATORULUI lui **Kriegner** întrebuițează imitații.

Recomandăm urgent oricărui suferind de reumă și tuturor acelorora, cari sufer de boale amintite mai sus sau de receală și curente, că imediat să întrebuițeze veritabilul

REPARATOR a lui **Kriegner**

care se pregătește exclusiv în **farmacia Kriegner Budapesta, Kálmán-tér**, deci să se trimită scrisorile de comandă. Prețul unei sticle mici 1 cor., o sticlă mare 2 cor. **Cu poșta 5 sticle mici franco 5 cor., sau 3 sticle mari 6 coroane.**

Acest medicament vechiu excelent este mai bun decât oricare spirt, deoarece el după o singură frecare vindecă și nu numai alină durerile, ci după câteva zile ele și încetează.

Aviz Atragem atențiunea On. publică românească asupra hotelului „Concordia“ din **Lugoj**

IACOB ȚEPENEU

PIETRAR ȘI SCULPTOR
FEHÉRTEPLOM (BISERICA-ALBĂ),
STR. STEFANI No. 2.

Proprietar de ocne: **TEOFIL POPOVICIU**

Mare magazin și atelier de pietră mormântale precum: lucruri de marmoră, granit, laborator, piatră de năsip, etc. Lucrez și în provincie. — Prețuri moderate.

BIENERTH IGNÁCZ

ARAD, Szabadság-tér nr. 15.

Atrag atențiunea on. public și recomand magazinul meu bogat asortat cu tot felul de pielării din patrie și străinătate. Comandele din provincie se execută prompt și conștiințios. Pregătesc părți superioare moderne pentru ghete.

Telefon nr. 828.

Mobile

pentru dormitoare, sufragerii, locuințe garçon, saloane, otele, cafenele, restaurante și palate; mobile de aramă și fier, covoare, perdele, candelabre, plane și mașini de cusut :-: să trimit ori unde. :-:

La aranjare deplină trimit voiajeur pe spesele mele.

Johann Wersching

deposit de mobile în

= VERSECZ. =

„DEGANIN“

(scutit prin lege)

este cel mai bun prav pentru stărpirea insectelor de bucătărie, magazine etc.

1 pachet de ½ kgr. costă numai 1 cor. 50 fileri.

Probați odată și vă scăpați de ele, când nu veți mai fi surprinși să aflați moarte în mâncare!

F. A. DEGAN, Fiume
Postafiók 163.

Cine voiește

rachie curată

să se adreseze direct la firma cea mai mare românească

Creciun & Voda
din **Lugoj**,

care dispune de căzării mari proprii în Bănat și Ardeal.

Pentru sezonul de Paști și Rusalii!

:: Recomand magazinul meu bogat asortat în ::
pălării de bărbați, albituri, cravate și mițe.

Mare asortiment de pălării de băieți pe lângă prețuri fixate. Totdeauna recomand

≡ atelierul meu de blănărie ≡

pentru toate lucrările ce cad în branșa aceasta pe lângă serviciul cel mai prompt.

Cu stimă:

IOAN BALINT „JÁNOS“
Timișoara-Fabric. Palatul orașului.

GHEORGHE CIOROGARIU

MĂSTRU TÂMLAR.

LUGOJ, STRADA ATANASIOVICI No. 10.
(Casa proprie).

Își recomandă atelierul bine asortat cu materiale uscate. Intreprinde și execută tot felul de lucrări aparținător acestei branșe, aranjamente interne și lucru pentru edificii ori unde, și în ori ce stil, cu ::: prețuri moderate. :::

Cereți și răspândiți

„ROMÂNUL“ și „POPORUL ROMÂN“

pretutindeni!

Grăbiți și comandați vestita

viță de vie americană**RIPARIA PORTALIS,**

dela cultivătorul român

Ioan Mladin, Pauliș (com. Arad).

Ca om expert în cultivarea viței, poate oricine să se adreseze cu cea mai mare încredere.

De prezent are de vânzare:

un milion . . . (ultoi scurte) suta à = 13 coroane

una sută mii (ultoi lungi) suta à = 36 coroane

**Primul deposit românesc de
piane,
pianine și
armoniiuri**al profesorului de muzică **T. POPOVICI** în Sibiu strada Cisnădiei nr. 7 (vis-à-vis de otelul „Împăratul roman“), aranjat cu instrumente din cele mai bune fabrici. Impachetarea și transportul sunt gratuite.

Prospecte și informații se dau gratuit.

„Someșana“,institut de credit și economii, societate pe acții în D. S. —
Filială în Neand-mare. — Giro-conto la Banca Austro-Ungară.Cu capital social acționar de C. 400000.—
Fond de rezervă . . . . . „ 180000.—
efectuează toate operațiunile de bancă.

o o o o o o o

Acordă împrumuturi ipotecare, cambiali, pe lomcard, etc. — Primește depuneri spre fructificare pentru cari plătește 5 procente interese, iar pentru depuneri mai însemnate și stabile precum și pentru depuneri dela corporațiuni culturale și bisericesti solvește 5 procente și jum. la sută interese. Darea de venit o solvește institutul.

o o o o o o o

Depuneri și ridicări se pot face și prin poștă, spre care scop la cerere se trimite cheque-uri postali. — Corespondența în limba română, maghiară și germană. o o o o o o o o o o

Direcțiunea.

Recomandăm

atelierul (salonul) nostru de croitorie

bine aranjat cu tot felul de stoffe moderne atât din patrie, cât și străinătate precum: engleze, franceze și scoțiene, în depozit mare, lucru solid și punctuos pe lângă prețuri moderate.

On. domni din provincă să binevoiască a ne aviza prin o carte poștală, noi în speșele noastre, vom călători la locul chemat. Rugăm binevoitorul sprijin al inteligenței române.

Cu deosebită stimă:

PETRICĂȘ și ANCA maeștri croitori.
CLUJ, strada Kossuth Lajos, nr. 24 etaj. I.**Tobuze pentru țigarete**
de fabrica**Bardou**care sunt mai bune și mai
plăcute, — se capătă la:**Librăria FRĂȚII ROTH**

Arad, Andrassy-ter. Vis-à-vis de Monumentul-sfânt.

Capital social Cor. 1.200.000.

Telefon Nr. 186.

Post sporocasa ung. 29.349.

Banca generală de asigurare

societate pe acții în Sibiu—Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii: **PARTENIU COSMA,**

directorul executiv al „Albinei” și prezidentul „Solidarității”.

„Banca generală de asigurare” face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijloace: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grinzilor.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare” le face în condițiunile cele mai favorabile.

Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbății de încredere ai societății. — Prospecte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat. — Persoanele cunoscute ca vizitatori buni și cu legături — pot fi primite oricând în serviciul societății.

„Banca generală de asigurare” dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cel interesați să se adreseze în încredere la:

„Banca gener. de asigurare”
Sibiu—Nagyszeben. (Edificiul „Albinei”).

Români! Rep

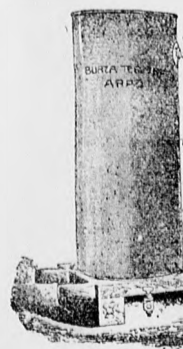
„M
INSOT
ERZC
moder
viță a
O
rădăci
S
nomie„M
ELIS

Mate

S
ataca
A
I
ușoară
I
gratis

Români!

Nr. telefon

**FR
Ar**Recomandă
arangem mo
felul de mCu garni
tual pent
locului p

Români! Replantați viile, cu altoi dela firmă română!

„MUGURUL“

INSOTIRE ECONOMICĂ ELISABETOPOLE
ERZSÉBETVÁROS — (Kisköküllő vm.).

Altoi de vițe!!

Calitate distinsă, pe lângă cele mai moderate prețuri și soiuri de vin de masă viță americană cu și fără rădăcină.

Ochiuri de altoit, viță europeană cu rădăcină.

Se află de vânzare la însoțirea economică

„MUGURUL“
ELISABETOPOLE — ERZSÉBETVÁROS.

Material disponibil în altoi peste trei (3) milioane.

Școalele noastre de altoi n'au fost atacate de peronosporă.

Altoii sunt desvoltați la perfecțiune.

La cumpărări pe credit cele mai ușoare condițiuni de plată!

La cerere preț eurent și instrucțiuni gratis și franco!

Români! Trimiteți băeții la cursul practic de altoit!

Nr. telefonului 604.

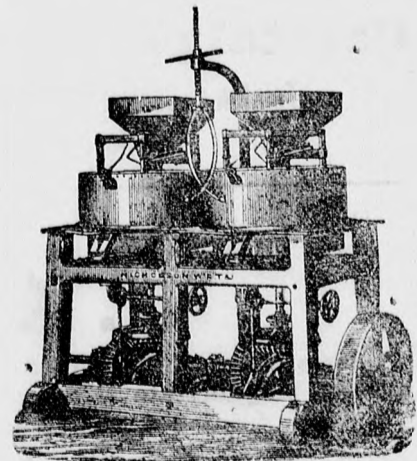
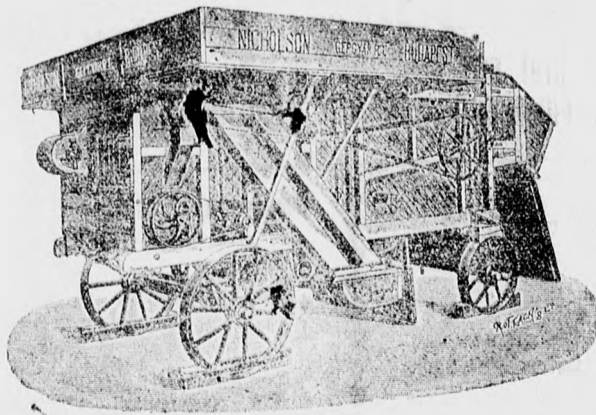
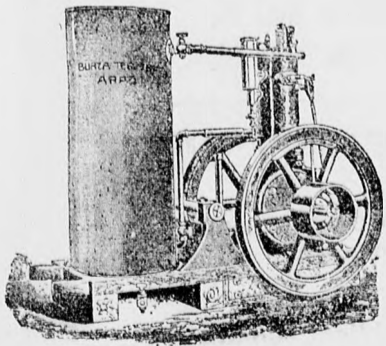
— Prima condiție de reușită este de a folosi material solid! —

FRĂȚII BURZA

Cea mai mare firmă românească din Ungaria.

Arad, Boros Béni-tér Nr. 1.
(Casa proprie).

Recomandă magazinul lor bogat asortat de **ferării, arme** și tot felul de **mașini agricole** arangem **mori cu motoare, mașini de trierat** cu aburi, mașini de trierat cu motor, și tot felul de **motoare** cu benzină cu **oleiu brut** și cu sugătoare cu gaz prețurile cele mai moderate și pe lângă plătire în rate.

Cu garnituri pentru trierat și cu prospecte pentru mori servim bucuros, eventual pentru primirea lucrurilor acestora și facerea contractului mergem la fața locului pe spesele noastre. Mare asortiment de osii Steier și originale Winter,
„Catalog trimitem gratuit“.

La tipografia „CONCORDIA“ din Arad, strada Zrinyi nr. 11a se află de vânzare frumosul roman, scris de marele filo-român BJÖRNSTJERNE BJÖRNSON

„MARY“

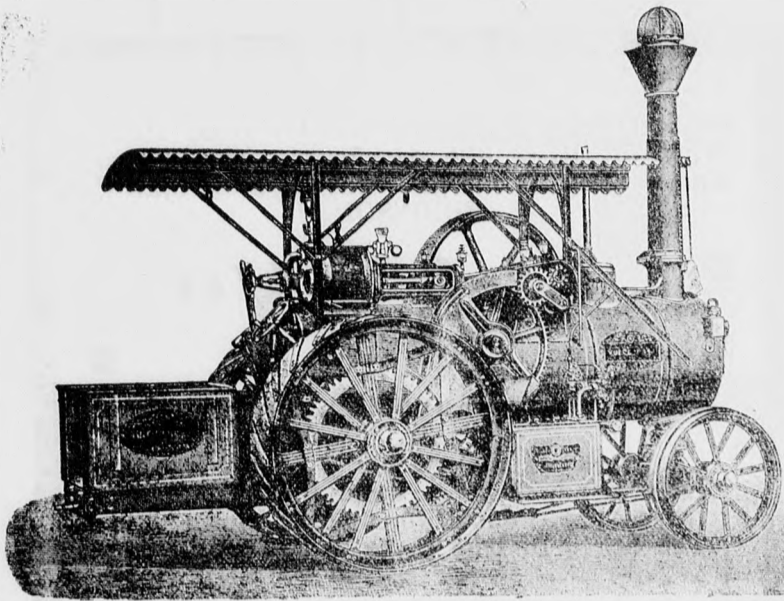
Traducere liberă de HOREA PETRA-PETRESCU.

Prețul unui exemplar 1 cor. + 10 fileri porto.
La comande de 10 exemplare se expediază franco. :: Pentru România și străinătate 1.20 Lei + 20 bani porto.

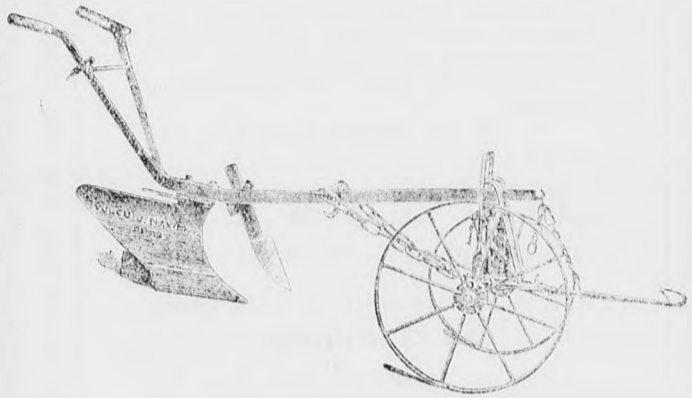
Nr. telefonului 604.

MAXIM I. VULCU

fabricant de mașini, ARAD, strada Fábían László nrul 5—6. Telefon nr. 608.

Schimbarea locomobilelor de treerat, să umble singure, o efeptuesc in prețuri moderate. După sistemele cele mai practice și cunoscute cu lanț, cu roate, și cu ransmission.

Toffelul de mașini pentru agricultori, precum: pluguri, grape, mașini de semănat, de tăiat nutreț, de secerat, batose complete de treerat cu aburi; Motor de oleiu brut sau cu benzină. Mai departe instalez toffelul de mori cu abur, motoare sau mori de apă, joagăre sau ferestreu, țiglarie și alte stabilimente mecanice tehnice după cele mai noi și mai moderne și bine recunoscute sisteme. A se adresa la firma VULCU I. MAXIM, ARAD, str. Fábían László, lângă gara mare.

Fondat in anul 1885.

Fondat in anul 1885.

„TIMIȘANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII ÎN TIMIȘOARA.

Centrala: Timișoara-centru (Belváros) Piața Balázs-tér Nrul 1 (Palatul Mocsonyi).

Filialele: Buziaș, — Recaș, — Ciacova, — Deta. — Vinga. : :

Capital propriu 2,600.000 cor. Depuneri 5,500.000 cor.

Telefon: Centrala, Direcțiunea: Nrul 510. :-: Contabilitatea: Nrul 1149. Filiala Buziaș Nrul 10.

„ Filiala Recaș Nrul 14. Filiala Ciacova Nrul 16. Filiala Deta Nrul 26. Filiala Vinga Nrul 16.

Depuneri spre fructificare, despre cari eliberează libel. Administrează depuneri cu case de economizare.

■ ■ ■

Plătește deponenților după mărimea sumei depuse 4 și jumătate și 5 procente interese, fără nici o detragere.

■ ■ ■

După toate depunerile contribuția (darea) de interese o plătește institutul separat.

Depuneri până la 10,000 cor., după starea casei se plătesc și fără abzicare.

■ ■ ■

Escomptează cambii și acordă credite cambiale cu acoperire ipotecară.

■ ■ ■

Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

■ ■ ■

Acordă împrumuturi ipotecare pe case de închiriat și pe proprietăți de pământ.

Desfacere de
prăvălie
concesionată

Hoffmann
Sándor

ARAD, (Palatul teatrului).

Toată marfa din ma-
gazinul meu voi vin-
de-o cu prețul de
cumpărare, unii arti-
coli chiar și sub acest
preț. Să ofere deci

cel mai bun prilej
pentru a târgui ieftin.

Paltoane-raglan lungi, pentru
dame cu guler de blană, acum
costă numai 19 florini, prețul de
odinioară a fost 35 florini.

Căciule de blană nutria, negre,
pentru copii, acum numai 1 fl. 90
cr. odinioară a fost 2 fl. 50 cr.

La mine se pot afla lucruri dela
„Wiener Schossfabrik“ cu prețuri
originale de fabrică, rochii fru-
moase în orice culoare 2 fl. 25 cr.,
mai fine dela 4 fl. 50—5 fl.

Albituri pentru femei, parcheturi,
pânze, postavuri, dantele și articole
de lux pe lângă prețuri enorm de
ieftine.

Cămeși femești brodate: 1 fl. 65
cr.; calitate mai bună 2 fl. 25 cr.
și 2 fl. 60 cr. Un val de pânze de
30 cote 6 fl., calitate mai bună 7 fl.
50 cr.;

Un carnis (sustinător de perdea)
frumos de aramă 1 fl. 75 cr., mai
fin masiv 2 fl. 50 cr.

Un vitrage (sustinătoare de per-
dea la ușă) de aramă 15 cr.

Resturi de șifoane și pânze în preț
de jumătate.

Rog priviți galantă!

ARSENALUL ARMATEI.

11073/24 Ian. 1912.

PUBLICAȚIUNE.

Deoarece la licitația din ziua de 17 Ianuarie 1912 nu s'au obținut prețuri avantajoase, se aduce la cunoștința amatorilor că în ziua de 16 Februarie 1912 la orele 9 dimineața se va ține o nouă licitație în localul acestui stabiliment pentru aprovizionarea cu următoarele serii de materiale:

SERIA I-a.

57800 kgr.	bare de oțel pentru corpuri de șrapnele de 154 mm.
126410 "	Idem, idem de 88 m/m.
84200 "	pentru corpuri de obuze de 85 m/m.
4800 "	" " diafragme de șrapnele de 66 m/m.
5000 "	" " capace " " " 60 "
20310 "	" " " " " " 55 "
8470 "	" " " " " " 45 "
11530 "	" " " " " " 44 "
2250 "	" " " " " " 28 "
1500 "	" " " " " " cutia aprinzătorului de 25, 5 m/m.
4270 "	" " " " " " port-percutor de 23, 5 m/m.
200 "	" " " " " " șuruburi de 3, 5 m/m.
400 "	" " " " " " capacul cutiei aprinzătorului de 18, 5 m/m.
55 "	Sărmă de oțel de 2 m/m.
50 "	Bande de oțel albit pentru ace de 2×1 m/m.

SERIA II-a.

2950 kgr.	drugi de alamă presabilă numită „Delta“ de 41 m/m.
6670 "	Idem de 36 m/m.
16560 "	" " " 33 "
3700 "	" " " 32.5 "
1580 "	" " " 32 "
3610 "	" " " 30 "
18350 "	" " " 29 "
900 "	" " " 20.5 "
475 "	" " " 16 "
2950 "	" " " 15.5 "
175 "	" " " 13 "
610 "	" " " 12 "

SERIA III-a.

36 kgr.	sărmă de alamă obișnuită de 7, 1 m/m.
160 "	Idem de 4.5 m/m.
90 "	" de 3 m/m.
80 "	" de 2.5 m/m.
100 "	" pentru arc spiral de 1 m/m.
305 "	" obișnuită de 7.5 m/m.

SERIA IV-a.

196 kgr.	tablă de alamă de 4 m/m. grosime.
196 "	Idem de 3.2 m/m. grosime.
45 "	" " 0.5 " " "
12 "	" " 5.1 " " "
30 "	bande de alamă pentru arcuri de siguranță de 62×0, 55.
25 "	idem de 45×0.52 m/m.
135 "	" de 30×0.6 m/m.
135 "	" de 27×0.6 " " "
240 "	" obișnuită de 40×0, 5 m/m.
30 "	" " 13×0, 5 " " "
15 "	" " 11×4, 5 " " "
45 "	" pentru arc de siguranță de 22×0, 6 m/m.
20 "	sărmă de pakfong de 6 m/m.

SERIA V-a.

5580 kgr.	țevă de alamă presabilă numită Delta de 62×48 m/m.
600 "	idem din alamă obișnuită de 14, 5×10, 8 m/m.
1515 "	" de 11×9 m/m.

SERIA VI-a.

4030 kgr. țevă de aramă fără sudură de 82×74, 5 m/m.
1450 " brăuri de aramă de 12×7 m/m și raza de 14 m/m.
Doritorii de a lua parte la această licitație, pot vedea condițiile caetului de sarcine și cere orice informațiuni la Arsenalul de Construcții în fiecare zi de lucru între orele 9—11 dim.
Licitația se va ține în conformitate cu art. 72—83 din legea comptabilității publice, cu oferte închise și sigilate, având pe plic mențiunea: „Ofertă pentru Seria...“ și însoțite de o garanță provizorie de 10% din valoarea ofertei în recipisa Casei de Depuneri și Consemnațiuni fără de care oferta se va considera ca nulă și neavenită.
Se vor considera ca nule și neavenite ofertele ce ar fi trimise prin postă sau care vor fi depuse de persoane ce nu vor poseda procură în regulă conform caetului de sarcine, din partea fabricelor sau a caselor ce reprezintă, precum și ofertele ce ar conține alte condițiuni decât cele prevăzute în caetul de sarcine.
Supra-oferte nu se primesc, conform art. 78 din legea comptabilității publice și art. 11 din caetul de sarcine.
Ofertele având prețul unitar și total pentru fiecare fel de material în parte, se vor scoți franco de orice spese la magazia de recepție a Arsenalului, fără vamă.
Ofertele vor fi făcute pentru fiecare serie a parte și vor cuprinde toate materialele prevăzute în seria ofertată.
Garanțiile și sumele de bani ce concurenții au de primit dela Direcția Arsenalului pentru alte furnituri, nu pot fi afectate drept garanție la această licitație.
Directorul Arsenalului Lt.-colonel: **SCLIA.**

„VICTORIA“, institut de credit și economii societate pe acții în Arad.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „VICTORIA“ prin aceasta se invită conform §-lui 17 din statute la

a XXIV-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Arad la 3 Martie st. n. 1912 la 10 ore înainte de amiază, în localitățile institutului (Calea Arhiducelui Iosif nr. 2).

OBIECTE:

1. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghere și stabilirea bilanțului.
2. Deciderea asupra împărțirii venitului curat.
3. Alegerea alor doi membri în direcțiune și doi membri în comitetul de supraveghere.

Domnii acționari, cari doresc a participa la adunarea generală în persoană sau prin plenipotențiați în sensul §-lui 22 din statute sunt rugați a-și anunța la direcțiune dreptul lor de participare la adunarea generală și eventual dovezile de plenipotență, cel puțin cu 24 ore înainte de adunarea generală.

Arad, la 19 Februarie 1912.

Direcțiunea institutului.

ACTIVA.

CONTUL BILANȚ pe 1911.

PASIVA.

Cassa în număr — — — — —	293083.15		Capital societar: 12500 acții à 200 Coroane — —	2500000
Bon în Giro la banca austro-ung. — —	255038.55	548121.70	Fond general de rezervă — — — — —	1000000
Capitale elocote la alte bănci — — — —		262913.93	Fond special de rezervă — — — — —	776000
Cambii — — — — —		18438141.36	Fond de penzie — — — — —	193100
Imprumuturi hipotecare — — — — —		3055436	Depuneri spre fructificare — — — — —	13702932.22
Imprumuturi de cont-curent cu acoperire hipotecară și de efecte — — — — —		1232293.56	Depozite de cassă — — — — —	88254.88
Avansuri pe efecte — — — — —		59340	Cambii reescontate — — — — —	5954833.90
Efecte proprii:			Dare de interese nesolvită — — — — —	36196.11
500.000 cor. nom. oblig. comunale cu 4% — — — — —	450000		Dividendă neridicată — — — — —	1912
Pesti Hazai Első Tak.-Pénzt.-egyes. à 90 C — — — — —			Interese acționarilor emis. IV. 1911 — — — — —	44830.22
100.000 cor. nom. scris. funciare cu 4 1/2% — — — — —	96000		Diverse conturi creditoare — — — — —	41736.13
Egyes. bpesti fõv. takarékpénztár à 96 C — — — — —			Interese tranzitoare anticipate — — — — —	261333.17
24.500 cor. nom. oblig. cu 4 1/2% „Hazai Bank részv.-társaság“ Budapest à 96 C — — — — —	23520		Profit transpus din anul 1910 — — — — —	21785.32
20 acții „Banca Austro-ungară“ à 1600 C — — — — —	32000		Profit net — — — — —	260293.82
100 acții „Ústřední Banka českých sport-telen“ Praga à 400 C — — — — —	40000			
50 acții „Magyar pénzügyintézetek központi hitelbankja“ à 1000 C — — — — —	50000			
60 acții „Hungaria“ aradi pamutárugyár à 500 C — — — — —	30000			
Acții dela diverse bănci și întreprinderi — — — — —	143720	865240		
Casele institutului și alte realități — — — — —		380395.40		
Diverse conturi debitoare — — — — —		33484.89		
Mobilier descris — — — — —				
Interese tranzitoare restante — — — — —		7840.93		
		24883207.77		24883207.77

DEBIT.

CONTUL PROFIT și PERDERE.

CREDIT.

Interese pentru depuneri — — — — —	625536.98	Venitul transpus din anul trecut — — — — —	21785.32
Interese de reescont — — — — —	215332.96	Interese:	
Spese:		dela cambii — — — — —	1056518.13
Salare — — — — —	80484.41	dela imprumuturi hipotecare — — — — —	211909.29
Bani de cvartir — — — — —	15967.69	dela imprum. de cont-curent — — — — —	34646.55
Imprimare, diverse plăți, spese de birou — — — — —	52050.26	dela avansuri pe efecte — — — — —	4009.82
Porto — — — — —	8651.65	dela capitale elocote la alte bănci — — — — —	11854.94
Chirie — — — — —	5550	dela efectele proprii — — — — —	35940.18
Marce de prezentă — — — — —	3600	Chirii și alte arinzi — — — — —	17560.44
Contribuție — — — — —	62729.89	Provizțiuni și alte venituri — — — — —	32567.76
10% dare la depuneri — — — — —	62553.71		
Amortizarea mobilierului — — — — —			
Profit transpus din 1910 — — — — —	21785.32		
Profit net — — — — —	260293.82		
		1426792.43	1426792.43

Arad, 31 Decembrie 1911.

Dr. Nicolae Oncu m. p.
director executiv.

Sava Raicu m. p.
vice-director.

Ioan Moldovan m. p.
contabil.

DIRECȚIUNEA:

Mihail Velicu m. p.
președinte.

Roman R. Ciorogariu m. p.
vice-președinte.

Dr. Nicolae Cioclan m. p.

Petru Truția m. p.

Traian Vățianu m. p.

Dr. Aurel Demian m. p.

Axente Secula m. p.

COMITETUL DE SUPRAVEGHERE:

Subsemnatul comitet de supraveghere am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină consonanță cu registrele institutului.

Dr. Sever Ispravnic m. p.

Dr. Cornel Ardelean m. p.

Dr. Ioan Nemet m. p.

Iosif Diamandi, m. p.
revizor expert al „Solidarității“.

ȚIPĂRIȘ TIPOGRAFIEI „CONCORDIA“ ARAD.